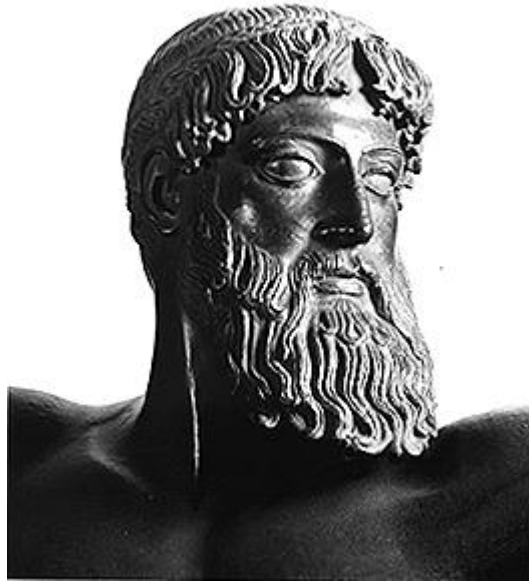

De val van de Mens

De ontwikkeling van de mens en zijn val in politiek opzicht
gedurende twee millennia toegespitst op het heden

door

Jos Westerbeke

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2005

Inhoud

Inleiding	3
Augustus en Jezus	5
Erasmus en Luther.....	6
Universele Rechten	8
Democratie	10
De Macht	11
Tegenstemmen	12
De overste dezer wereld	16
De mens	17
Het Oosten.....	18
Nieuwe ontwikkeling	20
Gerechtigheid	23
Bijlage 1	26
Bijlage 2	27
Literatuurlijst.....	30

Inleiding

Elk mens zoekt het leven. Wanneer dit niet zo is, dan is er een ernstig mankement aan zijn welzijn. En toch is er grote onduidelijkheid in de geschiedenis over wat nu het echte leven is en hoe dit eruit ziet. Het meest confronterende biedt ons het christelijke geloof met daarin de persoon Jezus. Geheel Zijn leven was één prediking van het ware Leven, namelijk het geloof in Hem en een geestelijke gerichtheid buiten deze wereld en het komen tot God wat een herstelling van het leven geeft. Terwijl in werkelijkheid in de wereld Zijn leven tegenspoed opleverde, haat en uiteindelijk na 33 jaar de dood. Hij was de belichaming van het volk Israël wat deze gang van zaken in de bijbel al eerder liet zien. Hij was eigenlijk de belichaming van God. Die gezegd had tegen de mens: “Gij zult de dood sterven.” (Als gevolg van de zonde.) Dit proces van sterven ligt op de gehele natuur. Alles is aan vergankelijkheid onderhevig. Tegenstrijdig met dit is de toestand van de mens. Hij zoekt namelijk het leven, maar hij is van een goede toestand vervallen in een slechte toestand, van nederigheid (t.o.v. God) naar hoogmoedigheid, van erkenning van afhankelijkheid naar een declaratie van onafhankelijkheid enz. In wezen is hij terechtgekomen in een afkeer van God. Al deze negatieve eigenschappen blijven totdat hij terugkeert tot God. Dan krijgt hij van zijn God nieuw licht over de wezenlijke zaken en ziet hij nieuwe positieve eigenschappen die uit God zijn. Vervolgens gaat hij met zijn negatieve en positieve eigenschappen zoekende verder naar God. Eén eigenschap daaruit genomen is gerechtigheid. Hij zoekt dit bij zichzelf en ziet het bij God, waar het ook alleen gevonden kan worden. Hij zoekt het ook in de wereld, maar dan wordt dit overwegend ernstig gemist. Waar het gevonden wordt is het geen verdienste van de mens maar een gave van God. Er zijn mensen die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, omdat ze het in de wereld niet vinden. Dezen zijn het die zalig worden gesproken omdat ze verzadigd zullen worden. (Matth.5:6) Ze kunnen zich verheugen, want: “hun loon is groot is de hemelen.” (Matth.5:12)

Er is op dit moment een discussie aan de gang waarin eigenlijk de vraag is of we als christenen met de huidige liberalen mee moeten vechten tegen de (militante) islam, of dat we juist samen met de moslims moeten strijden tegen de gevaarlijke secularisering. Het eerste verdedigt met name onze rechtstaat zodat er ruimte blijft voor de christenen, het tweede brengt de rechtstaat in gevaar, maar bundelt krachten tegen de secularisering. Het is een moeilijke keus. Feit is dat we zoveel mogelijk moeten participeren in de regering die er is, dat deed Esther ook en ze redde het gehele Joodse volk. Niet door haar schoonheid of wijsheid, maar door Mordechai's vroomheid. Hij bleef vasthouden aan Gods verbond. Dat verbond (de Tora, de Bijbel) is heel belangrijk. Mordechai had de waarheid in pacht, want hij had Gods Woord, de Openbaring die leidt tot de verlossing, de vrijheid en de zaligheid. Dit is de lijn die blijft bestaan door geheel de geschiedenis. Sterker nog, door dit Woord wordt de geschiedenis gezet, het heden en de toekomst gemaakt. Trouw hieraan maakt sterk en overwint (hoe dan ook) zowel de liberalen als de moslims, want de macht ligt bij God Die de Waarheid is en dat uit laat komen. Dit hoop ik te laten zien in dit document. En de trouw ligt bij Zijn verbond met de mens. In wezen heeft de Christen geen coalitie nodig. Hij zal overwinnen omdat God reeds overwonnen heeft. Het belangrijkste is trouw houden aan het Verbond.

Laat ik dit document openen met een terugblik op 11 september 2001 toen het WTC in New York instortte door een terroristische aanslag. Want dat gebeurde toen eigenlijk niet geheel onverwachts. Er werd wel gezegd dat de wereld er vrij ontspannen bij lag. Maar als de wereld en zeker het Westen tegen het licht van de Heilige God wordt gehouden, dan lopen de spanningen tergend hoog op. Niet alleen door de Westerse goddeloosheid en zonde, ook het

gedrag van het (islamitische) Oosten. Zij keerden zich samen (VS uitgezonderd) tegen Israël, Gods bondsvolk. Dezen wisten de leugen zo hoog in de wereldpolitiek te brengen, dat het Joodse Zionisme als racistisch werd beschouwd. Israël en de VS stapten halverwege op tijdens de VN conferentie tegen racisme in Durban, Zuid Afrika, die in haat tegen Israël eindigde. Maar nu, wat het Westen betreft, waarom sloeg de Heere juist de VS die als enig land Israël standvastig bleef steunen? Er staat toch immers: “Wie Israël zegent, zal Ik zegenen.” Dat komt omdat de Heere het goddeloos streven van de volken een halt wil toeroepen om hen tot bezinning te brengen. En de VS heeft een leidinggevende taak in de wereldpolitiek. Als de Heere een volk wil gebruiken om daarmee tot Zijn doel te komen met de wereld, krijgt zo'n volk niet alleen zegeningen, maar ondergaat het ook opvallende straffen. Het duidelijkst voorbeeld hiervan is Israël. Er komt dan een grote verantwoordelijkheid op te liggen. De Heere zoekt een mens te bewegen. De Heere zoekt Zijn eer, het heil voor de mens. En dat houdt nogal wat in. Want dat betekent dat hij moet buigen voor Hem, Die de enige God is en Schepper van de wereld, voor wiens aangezicht de zonde niet bestaan kan. De mens is hiertoe niet genegen. Maar het komt er wel op aan: “Wie zal God zien en leven?” Dan zijn er die de Koning Jezus zien als hun offerande; Het Lam wat staat voor de Almachtige. (Openb.5:6) Zo zal dan het Westen en het Oosten voor Gods aangezicht moeten buigen! Wanneer deze Koning stappen zet om Zich te openbaren in de wereld, kan het niet anders of alle trots en alle menselijke steunsels moeten gebroken worden en weggehaald. En als deze Koning Zich aan de gehele wereld wil openbaren, zal ook de gehele wereld dat moeten ondervinden. En in dat licht kunnen we de stappen zien die de grote Koning maakt om tot Zijn doel te komen. Dan schiet Hij een pijl in het hart van de huidige democratie of ‘menselijkheid’ en spot Hij met de verworven economie en slaat de Mammon. Hij laat de mens zijn zwakte zien. En belangrijker, Hij ontnemt de dodelijke gerustheid van de ziel, waarin een mens verkeert. Als deze Koning komt, zal het ons allemaal aangaan. Psalm 98:4:

*Laat al de stromen vrolijk zingen,
De handen klappen naar omhoog;
't Gebergte, vol van vreugde, springen
En hupp'len voor des Heeren oog:
Hij komt, Hij komt, om d' aard' te richten,
De wereld in gerechtigheid;
Al 't volk, daar 't wreed geweld moet zwichten,
Wordt in rechtmatigheid geleid.*

Middelharnis, 4 februari 2005

Jos Westerbeke

*'t Is trouw al wat Hij ooit beval;
Het staat op Recht en Waarheid pal,
Als op onwrikb're steunpilaren;
Hij is het, die verlossing zond
Aan al Zijn volk; Hij zal 't Verbond
Met hen in eeuwigheid bewaren. Psalm 111:5*

Augustus en Jezus

Toen de Heere Jezus vlak voor Zijn sterven met Zijn discipelen bijeen was en vertelde over de dingen die komen zouden, namelijk dat Hij zou weggaan en Zijn Geest zou zenden als Trooster en als verlichting voor de mens, zei Hij op een gegeven moment: Ik zal niet meer veel met u spreken want de overste dezer wereld komt en heeft aan Mij niets. (Joh.14:30) Dit tekent een tijdperk af waarin er machten op zullen komen die de heerschappij zullen willen nemen over de staten der wereld. Vanaf die tijd tot op de dag van vandaag is daar een zekere progressie in te vinden. Ten tijde van Jezus was er de Romeinse macht die zich toen al sterk maakte in haar staatsvorm. Eigenlijk ligt daar de blauwdruk voor de verdere ontwikkeling van voornamelijk de Westerse staatsvormen. De toenmalige Romeinse staatkundigen zoals Cicero (106-43) met daarvoor de Griekse filosofen zoals Plato (427-347) en Aristoteles (384-322) ontwikkelden eigenlijk al dat wat wij nu kennen als westerse staatsvormen, gebaseerd op de Rechten van de Mens.¹ Het klassieke rechtelijke begrip ‘suum cuique’, ieder het zijne, was reeds bij Cicero een centraal rechtsbeginsel samen met de begrippen ‘honeste vivere’, fatsoenlijk leven, en ‘neminem laedere’, niemand schade doen. Uit deze grondbouwstenen zijn de westerse rechtssystemen opgebouwd tot op de dag van vandaag. En ook de Oosterse rechtssystemen zoals het jodendom en de islam hebben hieruit geput en hebben daaruit dan ook elementen van in gebruik. De grondslag was het recht van de mens op een goed leven. Waarbij men dan wel overtuigd was van de goddelijke macht; het recht was uit God. Later zou dit aspect volledig uitgebannen worden, ten tijde van de Franse revolutie. Er zijn eigenlijk twee ontwikkelingen te herkennen. Enerzijds het Romeinse rijk (in het verlengde daarvan Europa en het verdere Westen) en anderzijds de ware christenen, meestal niet zo opzichtig, merendeel binnen dat Romeinse rijk en later binnen de verschillende kerken en gemeenschappen, soms in vrede maar overwegend in strijd tegen de publieke opinie. Dit vanwege het christelijke karakter van dit volk, want “Zij zijn niet van de wereld, gelijkerwijs Ik van de wereld niet ben.” (Joh.17:16) Deze twee ‘rijken’ zijn synchroon met elkaar opgekomen, want het was Augustus (63v.-14nc.) die de eerste keizer werd en het was Jezus de ‘eerste’ (eeuwige) Koning, beschouwende het christenrijk als bekeerden uit de heidenen en gelovigen uit de Joden. Augustus was de ‘princeps’, letterlijk en figuurlijk de eerste die het Rijk bestuurde. Hij deed veel aan restauratie van de tempels, godsdienstige colleges en ceremoniën, voornamelijk als pontifex maximus, dat is ‘grote bruggenbouwer’, een titel die de paus nog altijd voert. Aan het eind van zijn leven noemde hij zich ‘vergoddelijk’. Een maand na zijn dood verklaarde de senaat dat hij was opgenomen onder de staatsgoden. Ook de ‘wereldbeschrijving’ waarbij het kind Jezus geboren werd, (Luk.2:1-2) was bedoeld als eerbetoon aan en machtsbetoon van Augustus.² De krachtmeting tussen deze twee ‘koningen’ kwam later nog verschillende keren aan de orde, zie Hand.17:7, Joh.19:12, Luk.23:2. Het oude Romeinse rijk ging voort, maar liep na een paar honderd eeuwen zware schade op, echter ging in vernieuwde vorm weer verder. Samen met de christenen kreeg het gestalte onder Constantijn de Grote. De signatuur van het Rijk werd christelijk, de paus nam de plaats van de keizer in. Na de donkere middeleeuwen kwam er nieuw leven in (weer eerst) de staatsvorm van het oude Rijk en ook hier weer onder de ware christenen door de vrijheid van meningsuiting. En met de Franse Revolutie kwam er reactief een Reveil onder de christenen.

¹ Daarbij kan het aspect Rechten bij de Romeinen gelegd worden en het aspect Mens bij de Grieken.

² Zie Flavius Josefus, J.Hist. 17^e b. 3^e h. nr.726, Engelse versie. Het was geen reguliere beschrijving t.b.v. belastingen e.d. want die gebeurde om de 14 jaar. Er was er een in het jaar 7 voor- en 7 na Chr. De inschrijving waar het in Lukas 2:1-2 om gaat, is een bijzonder ingelaste en vond plaats in het jaar 3 voor Chr. Ten diepste ging het om een eed van trouw af te leggen aan de Keizer. 6000 Farizeeën weigerden.

Hierbij won steeds de ‘wereld’, of de Mens zoals hij is in zijn natuurstaat. De christenen vormden steeds een strijdende minderheid.

Waar nauwkeurig op gelet werd was de mogelijkheid die de mens had om tot een goede samenleving te komen en het juiste staatsrecht te ontwikkelen. Daarvoor filosofeerde men en het Romeinse rijk heeft zich ook bewezen in een zeer krachtig staatsrecht en een regering die de toenmalige wereld op een bijzondere wijze in stand hield. Met de opkomst van het christendom echter kwam er een andere dimensie in de ontwikkeling van het staatsrecht. De kerk die steeds meer invloed kreeg in het Romeinse bestuur begon op haar beurt ook bestuurders (bisschoppen) aan te stellen. En tijdens de regering van Constantijn de Grote kwam in 313 het edict van Milaan tot stand waarbij het christendom dezelfde rechten kreeg als het Romeinse rijk. En in 324 werd de christelijke godsdienst een staatsgodsdienst. Dit bracht weer een nieuwe ontwikkeling met zich mee, want langzaam maar zeker werd er tijdens grote oorlogen tegen het Romeinse rijk een opperbisschop, de paus, aangesteld en deze kreeg nadat hij de kerkelijke macht kreeg toegewezen, ook de wereldlijke macht toegewezen door Pepijn in 756 en zodoende de vorst werd over het Romeinse rijk. Hierbij is het christendom op een belangrijk punt gekomen, want de paus had zich in 607 ook kerkelijk tot vorst verheven. En dit is een miskennis van de vorst Jezus die immers het Hoofd is van de kerk. Vanaf die tijd was er dus een christelijke staatsvorm. Het was echter geen theocratische staatsvorm want de paus was het hoofd, niet God. Dit heeft jaren geduurd en zo ging men de donkere middeleeuwen door.

Erasmus en Luther

Totdat er opstand kwam. Dit leefde onder een brede laag van de bevolking. Enerzijds de humanistische richting en anderzijds de reformatorische. Hiermee begon de Renaissance.³ Niet Luther, maar Erasmus kwam eerst uit met zijn boek ‘Lof der Zotheid’ (1511) wat in intellectuele en wetenschappelijke kringen een beweging op gang bracht die een vernieuwde aandacht schonk aan de rechten van de mens, namelijk het recht op vrijheid in wetenschap, godsdienst en dergelijke. Synchroon daarmee brak de Reformatie uit: in 1517 toonde Luther publiekelijk zijn onvrede met de roomse kerk door zijn 70 stellingen progressief aan de man te stellen. Dit alles kwam door de benauwende werking van de kerk. Overigens had Luther geregeld overleg met Erasmus en Melancton. De mens ontwikkelde zich naar de vrijheid. Enerzijds vanuit de menselijke, humanistische ideeën, anderzijds vanuit de Goddelijke Openbaring. Hiermee komen er twee belangrijke wegen in beeld die de volgende, laten we zeggen bijna 500 jaar in beslag nemen.

Die twee wegen zijn er al zo lang de wereld bestaat. De natuurlijke en de geestelijke weg, de wereld en de Openbaring, de menselijke rechten en de Goddelijke rechten. Vooral de Openbaring is belangrijk als men de joodse, islamitische en joods-christelijke culturele rechtsvormen wil leren begrijpen. Deze staan namelijk haaks op de Romeinse rechten en tevens het Griekse mensbeeld die in de loop der jaren ontwikkeld zijn vanuit de mens. Nu zijn de westers-christelijke rechten in grote mate bepaald door het Romeinse recht. In ieder geval de ontwikkeling van de Rechten van de Mens die (althans tegenwoordig) uitsluitend is terug te brengen op de mens en niet op God. Met de komst van het recht van de vrijheid van godsdienst en meningsuiting is er een belangrijke ontwikkeling gekomen in de Europese samenleving. De weg werd vrijgemaakt voor allerlei wetenschappelijke en godsdienstige ontwikkelingen. Nu werden de Rechten van de Mens ook steeds verder gedefinieerd, hoewel

³ Renaissance betekent wedergeboorte, periode van 15^e/16^e eeuw tot in de 17^e eeuw.

ze behoorlijk in de schaduw stonden van de Reformatie⁴. Maar het bijzondere is wel dat zij een aantal dingen gemeen hadden. Zo wezen de calvinisten bijvoorbeeld het staatsabsolutisme af en vonden de Nederlanden redenen om in opstand te komen tegen de Spaanse Philips II in 1568 die zijn plichten als beschermer van het volk niet nakwam. Terwijl bijvoorbeeld de Duitse filosoof Leibniz (1646-1716) ‘Het beginsel van onvervreembare grondrechten van het individu’ verdedigde, gebaseerd op het zogenaamde natuurrecht⁵.

Toen in de 18^e eeuw met name in Nederland en Engeland het licht van de Goddelijke Openbaring week, kwamen de Rechten van de Mens langzaam maar zeker steeds concreter geformuleerd naar buiten en in het licht in Europa. Daarbij deed men alle bovenaardse aspecten weg uit deze rechten. Het kwam erop neer dat men moedwillig en zeer bewust koos om alle regels uit het recht weg te krijgen die gebaseerd waren op of verwezen naar de goddelijke macht en soevereiniteit en het bestuur van alle dingen. Men wilde zelf macht. Gezag was niet meer uit God maar een natuurlijke aangelegenheid. Standen in de samenleving waren niet door God of geboorte bepaald, maar de mens had dit alles in de hand door eigen ontwikkeling. Hier zijn de grondredenen van de democratie. De soevereine koning was uit de boze in plaats van uit God. Men wilde zich absoluut niet onderwerpen aan de macht van God. Men had een intellectueel platvorm ontwikkeld in Europa van waaruit de Verlichting zich in al haar glorie kon verspreiden over nagenoeg de gehele wereld.

In Frankrijk ontwikkelde Rousseau (1712-1778) zijn leer dat door het maatschappelijk contract een burgerlijke maatschappij tot stand komt, waarin mensen “... hoewel zij ongelijk kunnen zijn in kracht en vermogens, allen gelijk worden door overeenkomst en recht.” In Rousseau’s opvatting heeft iedere burger een grondrecht tot politieke participatie, namelijk een aan die van ieder ander gelijke stem in de uitoefening van de ‘volonté générale’. Deze algemene wil die de wet geeft, zou de bescherming zijn tegen allerlei willekeur en aanmatiging van de kant van het gezag.

Deze natuurrechtelijke ideeën werden toen tot politieke werkelijkheid in de constituties van de Engelse kolonien in Amerika. De Amerikaanse Onafhankelijkheidsverklaring van 4 juli 1776 stelde uitdrukkelijk als ‘self-evident truths’ dat alle mensen gelijk geboren worden en met onvervreembare rechten zijn begiftigd, waaronder ‘Life, Liberty, and pursuit of Happiness’ (leven, vrijheid en het nastreven van geluk).

De formulering van de Franse Verklaring van de rechten van de mens (26-09-1789) beruste hoofdzakelijk op de Amerikaanse constituties, maar de gedachten erin hadden ook specifiek Franse wortels, zoals van Rousseau, zoals met name blijkt uit artikel 6: “De wet is de uitdrukking van de algemene wil.” Centraal stonden daar Libertè, Egalitè et Fraternitè (vrijheid, gelijkheid en broederschap).⁶ Zie bijlage 1.

In Nederland kregen de natuurrechtelijke ideeën in de 18e eeuw voet aan de grond vooral onder invloed van de Duitse Leibniz en Wolf, en de Engelse denkers Locke en Paine. Na 1789 echter overheerste de Franse invloed. (Rousseau en Montesquieu) Er verschenen toen verschillende verhandelingen waaronder ‘Schets over de Rechten van de Mensch, het

⁴ De Reformatie kenmerkte zich door een vernieuwde aandacht voor de Openbaring, d.w.z. de Goddelijke wet. Uit de bijbel werden de rechten ontleend. Dit in tegenstelling van de humanistische stromingen, die filosofeerden over de natuurstaat van de mens. Ieder mens zou van nature basisrechten hebben. Dit conflicteerde heftig met het calvinistische begrip van predestinatie.

⁵ Tegenwoordig spreekt men dus over het natuurrecht. Hiermee bedoelt men de exclusieve rechten van de mens die gebaseerd zijn op de natuurlijke aangeboren aanleg van de mens.

⁶ Grondrechten, P.W.C. Akkermans / C.J. Bax / L.F.M. Verhey, 1988

algemeen Kerke-, Staats- en Volkerenrecht, ten dienste van de Burgerij' in 1789 van F.A. van der Marck (1719-1800). Alsook 'Verhandeling over de Gelijkheid der Menschen' in 1793 van Pieter Paulus. Hij was tevens een der voornaamste opstellers van de eerste officiële proclamatie (op 31-1-1795) van de 'Rechten van de Mens en Burger'. Daaronder werden expliciet genoemd de vrijheid "zijne gedachten en gevoelens aan anderen te openbaren, hetzij door de Drukpers, hetzij op enige andere wijze..." Hier ligt dus de vrijheid van meningsuiting verwoord. En verder komt erin voor dat ieder het recht heeft om "God te dienen als hij wil of niet wil." Hier ligt de vrijheid van ongeloof in. En zo zijn er allerlei wetten gekomen die tegen de christelijke leer in gingen. Want die vrijheid werd er tegen misbruikt, de meerderheid van het volk immers wilde de banden van Gods wet van zich slaan en zelfstandig verder met individuele vrijheids motieven. Zo werd in 1848 de vrijheid van onderwijs geregeld in de constitutie van Thorbecke. Tot die tijd was er nog een krachtige christelijke stem onder het Hollandse christelijke volk, toen voornamelijk door Groen van Prinsterer. Hij heeft veel betekend bij de totstandkoming van de vernieuwde wet, zeker voor het christelijk onderwijs. Maar helaas werd ook het onderwijs gebruikt om de nieuwe ideeën aan de jonge mensen te brengen. Groen van Prinsterer zag dit gehele proces van (internationale) veranderingen haarscherp in en gaf in 1847 zijn ideeën uit onder de naam 'Ongeloof en Revolutie'. Vanaf die tijd kwam er inderdaad een revolutie op verschillende terreinen, zoals industrie, wetenschap, cultuur enz. De tijd was rijp dat de Mens zich kon ontplooiën zoals hij was. De liberale gedachten gingen de halve wereld over en men euforisch over de (in Nederland) ontstane parlementaire democratie en de door de wil van het volk gevormde constitutie. De Mens, daar staat hij. Hij kreeg zijn vrijheid onder Gods toelating, maar verstond niet dat hij slaaf was. Dat zou hij later nog leren.

Universele Rechten

Het ging ook niet allemaal goed want er ontstond een wereldoorlog in het hart van die politiek verordende vrijheid. Twee zelfs. Maar Amerika schoot te hulp en zette de rechten van de mens weer recht. De geallieerden vochten voor dit doel en bevrijden Europa. Nu werden er door verschillende bondsstaten nieuwe afspraken gemaakt. In 1948 werd de 'Universele Verklaring van de Rechten van de Mens' aanvaard door de Verenigde Naties. (Zie bijlage 2) Een aantal West-Europese landen, verenigd in de Raad van Europa, sloot in 1950 in Rome het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. De mens, daar staat hij. United. Want hij spant zijn krachten samen om tot een goed einde te komen. Allerlei verenigingen werden opgezet. De United Nations, International Court of Justice, G7 enz. Maar het heeft allemaal dezelfde grondslag en dat is haar zwakheid. Hoe zal een onreine reine dingen doen? Het wordt wel verwacht en met mooie woorden is bv. de UN ook opgezet, de mensenrechten zouden nageleefd moeten worden. En het ICJ zou het recht laten zegevieren over oorlogsmisdadigers en slechte dictators. Maar er zitten zo snel andere belangen bij. Individuele belangen van mensen. Want een echte dienende taak met het verloochenen van zichzelf wordt al lang niet meer vervuld. Daar is de mens te slecht voor van zichzelf.⁷ En is er dan geen (godsdienstige) leer die de mens daarin rechtzet, dan valt zij. Zo ziet men thans de VN ook falen in haar doelstellingen en beleid. Het momentele schandaal van Kofi Annan die een dubieuze financiering verzorgt voor zijn familie, staat niet op zichzelf maar is een symptoom van de problematiek. Vele middelen die het Westen (VN) hanteert om de vrede te herstellen in bepaalde landen ontsporen volledig. Grote fouten worden gemaakt zoals de moord op duizenden moslims in de 'save zone' in Srebrenica, soldaten die zich moreel schandig te buiten gaan in mishandeling van krijgsgevangenen, georganiseerde

⁷ In het huidige stadium van de democratie raakt het vertrouwen in de mens ook kwijt. Dit raakt het draagvlak van de democratie.

protistutie enz. Grote opgezette projecten zoals voedsel voor olie en financiering van arme minderheden als bv. de Palestijnen: het geld gaat niet naar degenen waarvoor het bedoeld is, maar is eerder een gewenste aanvulling gekomen in de behoefte van het verkeerde regime. Dit zijn geen op zichzelf staande incidenten, maar is een structureel probleem van de UN. Het is, om een voorbeeld te geven, een groot verschil als men omgaat met AIDS van uit het (huidige)mensbeeld of vanuit de godsopenbaring.

Het gevolg van deze rechtsorde is dat de wet een bijzondere gestalte krijgt. Men wil immers geen soeverein vorst die het laatste woord heeft. Noodzakelijkerwijs krijgt dan de wet het laatste woord. Dit is vreemd want een wet spreekt niet. Een wet wordt gelezen en geïnterpreteerd. Gevolg is dat er allerlei bepalingen en wetten bij komen die de burger moeten beschermen tegen een onrechtvaardig oordeel van een rechter. Een rechter mag immers ook niet het laatste woord hebben. Dit resulteert in bijzondere wetten. Want wil men iemand terecht stellen dan is daar een concrete wettische regel voor nodig. En zo is in Nederland de Wet Gelijke Behandeling ontstaan. Een zwerver krijgt dezelfde behandeling als een prins en een alom bekende crimineel staat er niet anders voor dan een predikant. In zekere zin goed, maar die wet kan ook precies verkeerd gebruikt worden. Zo kan de één veroordeeld worden op een verkeerde meningsuiting, terwijl de ander juist in zijn meningsuiting beschermd kan worden. Of (zoals onlangs) er wordt een wet ontworpen waarin een feit strafbaar gesteld wordt om slechte mensen aan te kunnen pakken, waarbij de goede last van deze wet hebben. Zoals het verbieden van het slaan van een kind om kindermishandeling te voorkomen, waardoor een ouder zijn kind niet meer met een ‘pedagogische slag’ in het rechte spoor mag sturen. Of een inburgeringscursus voor iedereen die minder dan 8 jaar Nederlands onderwijs heeft gekregen, omdat de huidige wetgeving te omslachtig is. De kans is groot dat er dan ook mensen die geboren en getogen zijn in Nederland, zelfs geslachten lang, misschien met ‘de grijze haren der wijsheid’ reeds bedeed, dat zij op cursus moeten. Absurde regelingen zijn het gevolg van het niet willen kennen van gezag, waardoor de wet zich ontwikkeld tot een onbeheersbare en onwerkbare kluwen van regels omdat de wet het laatste woord noodzakelijkerwijs moet hebben. Want rechters vertrouwt men in dit stadium van een democratie toch niet meer.

Al deze theorieën resulteren in het feit dat er geen leiderschap meer zal zijn. Want het volk wil toch geen vorst? En de wet is toch van het volk afkomstig en is niet in staat soeverein te kunnen functioneren? Het was Plato die zijn kritiek al uitte op het ontwikkelen van allerlei wetten: Die worden toch maar ontwikkeld door de gemeenschap en zijn daar derhalve slechts een reflectering van. Plato zegt dat men zich moet wenden tot de goddelijke wetgeving, de openbaring van God, zoals oprichten heiligdommen, erediensten, begrafenissen en verder alles wat nodig is om de machten van gene zijde gunstig te stemmen.⁸ Plato was niet zo voor een absolute democratie, hij spiegelde het voor als een “plezierige anarchie”. Wellicht dat zo’n toestand in barbaarsheid eindigt. Hij zag ook wel in dat een rechter dan ook wel een bijzonder mens moet zijn: (want niet de wet, maar de rechter spreekt recht) een hoogstaand niveau en goed karakter is wel een minimale vereiste.⁹

Zou men het heil van de wet verwachten? Nee, het heil wordt van de mens verwacht. En dan nog wel van het algemene volk. Een collectieve stem, ontstaan vanuit gelijkheid, vrijheid en broederschap, daaruit zou de juiste wetgeving, regelgeving en samenleving ontstaan. Maar dit alles had een veel dieper gedachte. Men miskent het gezag van God. En dat feit zal de Mens

⁸ Constitutia: Politeia, Plato, vert. G. Koolschijn, blz.95

⁹ Idem, blz.79

in zijn naaktheid doen laten staan. Zo fragiel, zo slecht, ja hij staat niet, maar hij moet zien dat hij *reeds is gevallen*. Dán zal hij smeken om een helper, een Koning die hem recht doet.

Dit ontkennen van God is de basis van de Verlichting. Geen God en geen Meester is de leus van de Verlichting.

Democratie

Democratie is het toverwoord van de staatkundigen geworden sinds de Verlichting. Een staatsvorm waar veel verwachtingen over waren. En die verwachtingen kwamen een en al daaruit, dat het vertrouwen van de mens in God weg was en daardoor de blik op een eigen regering gericht werd. Want God stelt machten aan en dat wilde men niet meer, men wilde zelf machten aanstellen die overeenkomstig hun eigen wensen regeerden. Een eigen regering wilde men, geen Goddelijke. Pim Fortuin had een zeer sterke democratische principiële spreuk: 'At your service'. Hij paste er goed in, maar de Heere gaf hem geen macht.

Het Van Dale woordenboek geeft de volgende definitie van democratie: 'Staatsvorm waarbij het volk (door vertegenwoordigers) zichzelf regeert en vrijelijk zijn meningen en wensen kan uiten.' Er zijn natuurlijk verschillende manieren om deze staatsvorm gestalte te geven, maar zij allen hebben dit gezamenlijk: Het volk regeert zichzelf. Deze theorie ligt eraan ten grondslag. Dit klopt niet met het gegeven dat God machten aanstelt. Bovendien zou het puur theoretisch beschouwd ook niet werken. Plato waarschuwde al dat zo'n staatsvorm zou eindigen in anarchie. Men zoekt eigenlijk een oplossing waarbij men de macht in eigen handen heeft en daarbij zoekt men te schipperen tussen anarchie en tirannie. Het is een beetje vreemd. Men heeft het over *De Democratie*. Wat daaronder verstaan wordt, is eigenlijk datgene wat men wil zien, namelijk die typische westerse Vrijheid. Het Westen gaat voor De Democratie. Dat heeft een inhoud, een visie en een strategie. In ieder geval past er geen opkomend christendom, jodendom of opkomende islam in.

Na de grote veranderingen en staatsvormingen van de Verlichting en nadat de democratie gestalte had gekregen eind 19^e eeuw, werden de cultuurhistorische samenlevingswaarden (voornamelijk christelijke) langzaam maar zeker ontkracht met als resultaat dat na een eeuw het gezag en de regel over het algemeen is verdwenen en er een grote mate van vrijheid is gekomen om de mening te uiten. Hieronder hebben in niet geringe mate de tegenstanders van religie zich sterk gemaakt en is er een modeverschijnsel gekomen zoals er nog nooit in de geschiedenis is geweest, namelijk dat de mens nergens in moest geloven en alleen maar accepteren moest wat bewezen kon worden. Geloof werd beschouwd als iets wat minder ontwikkelde mensen nog meedroegen. Daarbij kwam dat men elk autoritair gedrag als belastend ervoer. Dit geldt voor heel de ontwikkeling van de democratie, maar Nederland is daar wel het meest in doorgesloten.

De democratie zoals wij die (als 't Westen) kennen is geïnitieerd en ontwikkeld door dezelfde groep mensen. Voortgekomen uit de Verlichting, christelijke waarden weg willen hebben en de macht niet bij God, maar bij de burger willen leggen. Het zit natuurlijk wel een beetje gecompliceerder in elkaar, maar in grote lijnen komt het daar op neer. Er zijn b.v. ook zaken die met christelijke motivatie zijn ingevoerd zoals de vrijheid van godsdienst door Willem van Orange, maar die later uitgebuit werden voor andere doeleinden. Deze ontwikkeling heeft als eerste de macht van de Paus neergehaald, vervolgens de macht van de christelijke traditie (bestaande uit normen en waarden), daarna de macht van de overheid ten laatste alle overgebleven taboes ook nog eens te ontruimen zoals homoseksualiteit, euthanasie en dergelijke. En daarbij werd zeker niet alleen de christelijke religie aangetast.

Nu hebben wij nog de vorm van de structuur van de democratie, maar in hoeverre is nu de betekenende zaak, het echte, wat in theorie zo helder klinkt, in de praktijk nog overgebleven? Ook hier moeten we het verloop ervan eens goed bekijken en wat het nu in werkelijkheid is. Want de democratie is opgezet door machthebbers met het oogmerk hierboven genoemd. Heel nauwkeurig en structureel is het volk daar ook voor klaargemaakt. Diegenen die zich volksvertegenwoordigers noemen hadden verdere plannen in hun hoofd dan de burgers die hen daartoe verkozen. Omdat ik van mening ben dat God machten aanstelt, zie ik ook dat de democratie niet zo werkt als dat men zou willen. Sterker nog, ik denk dat je kunt stellen dat niet de stem van de burger, maar de stem en mening van het kabinet de dienst uitmaakt. Simpelweg omdat hun persoonlijke wil en drang naar macht sterker is dan hun wil tot dienstbaarheid aan het volk. Dat de persoonlijke motivaties van een bewindsman een belangrijke rol spelen wordt bevestigd door het feit dat sommigen aan de kant worden geschoven omdat zij hun persoonlijke mening weergeven die niet met de meerderheid overeenkomt. Zo is Buttelloni uit de EU gestapt. En dus geven zij daar impliciet mee te kennen dat zij hun eigen mening uitvoeren. Er is een andere macht actief. De overste dezer wereld kan zich onder deze staatsvorm geheel ontplooien en zorgt derhalve dat hij de macht heeft. Het is zoals er staat: "Stel een goddeloze over hem, en de satan sta aan zijn rechterhand." (Ps.109:6)

De Macht

Het machtsbeginsel zoals dat zich voordoet in het christelijk Europa van de 4^e eeuw tot de 19^e eeuw komt voort uit het oude Romeinse rijk. Het heeft zich genesteld in de christelijke kerk de eeuwen na Christus, waarbij de paus op een gegeven moment het hoofd werd.¹⁰ De Reformatie gaf hier een zeer gunstige wending aan, maar verloor de kerk er niet van. De reformatorische kerken ontwikkelden zich in dezelfde Romeinse machtsstructuren. Die machtsstructuren bleven, hoewel op steeds kleinere schaal. Immers, zij bleven binnen de kerk die steeds zwakker werd. Buiten de kerken kwam het Humanisme¹¹ op en dat liep uit in de Verlichting waardoor de kerkelijke macht van zowel de katholieke als protestantse kerk grotendeels werd vernietigd. En zodoende bleef er een macht over op liberale beginsels. Dat wil zeggen de rechten van de mens als basis met daarop de vrijheidsgedachte en dat de mens zich positief zou ontwikkelen door vooruitgang in wetenschap, kennis en ervaring. Afgezien van de positieve vrijheidsgedachte, zijn de democratische ideeën nog steeds herleidbaar op de Romeinse staatskunde. Daarbij moet wel bedacht worden dat de huidige westerse situatie buitengewoon verzwakt is geworden. Wij hebben door de verre gaande ontwikkelingen van gelijke rechten en vrijheden een zeer kwetsbare samenleving gekregen. Bovendien vertoont de westerse staatskunde grote gebreken. Dit komt voornamelijk doordat men het gezag niet meer erkent als zijnde uit God, waardoor het geheel verdwijnt. Deze belangrijke pijler had men tot de 18^e/19^e eeuw nooit weg kunnen denken. Hoewel het machtsbeginsel van de staten op de Romeinse leest geschoeid is sinds 2 millennia, is er met de Verlichting toch een belangrijke verandering opgetreden. Het klassieke Romeinse rijk was een republiek met de macht in handen van de senaat of de keizer. De keizer (zoals Augustus) werd door het volk

¹⁰ De paus werd in ca.875 het hoofd van zowel de kerk als de staat waardoor hij de machtigste werd van het rijk. In 607 werd hij het hoofd van de kerk.

¹¹ In het Latijn humanitas, menselijkheid, wat betekent: de ontwikkelde mens. Belangrijk was de formele gemeenschappelijkheid, het bestuderen van de klassieke antieke literatuur alsook het leren van de Griekse en Latijnse taal. Dit was toen in alle onderdelen van het Humanisme terug te vinden. Vandaar voert ook de leidraad van het Humanisme: "Ad Fontes!" - terug naar de bronnen - ook vooral terug naar de Griekse originele handschriften uit de Oudheid. Erasmus is wel de bekendste humanist.

gezien als iemand die macht ontving van de goden waardoor hij een groot gezag genoot. Door de christenen werd hij beschouwd als iemand die de macht gekregen had van God. (Rom.13) Dit gezag veranderde met de opkomst van het Humanisme en de Reformatie en werd na de Verlichting volledig op zijn kop gezet. God moest weg met daarbij onlosmakelijk verbonden het gezag. Zodoende kwam de macht te liggen bij de overste dezer wereld. En daar staat de Mens onder in zijn eigen gerechtigheid, zijn eigen vrijheid, wat wil zeggen zijn slaafse handelen onder de macht van de duivel.

Er kan wel gesteld worden dat deze macht op liberale beginsels, de Verlichting, over de gehele wereld is uitgewaaid uitgezonderd (tot nu toe) enkele staten als Noord Korea e.d. en de strenge islamitische staten.

De liberale principes van de natuurstaat van de mens staan haaks op de joods/christelijke principes van de openbaring. De natuurstaat van de mens werd door de Nederlands Gereformeerde kerk in 1618 als volgt beschreven: “De mens is van den beginne naar het beeld Gods geschapen, versierd in zijn verstand met ware en zalige kennis van zijn Schepper en van andere geestelijke dingen; in zijn wil en hart met gerechtigheid; in al zijn genegenheden met zuiverheid; en is overzulks geheel heilig geweest. Maar door het ingeven des duivels, en zijn vrijen wil van God afwijkende, heeft hij zichzelf van deze uitnemende gaven beroofd, en heeft daarentegen in de plaats van die over zich gehaald blindheid, schrikkelijke duisternis, ijdelheid en verkeerdheid des oordeels in zijn verstand; boosheid, wederspanning en hardigheid in zijn wil en hart; mitsgaders ook onzuiverheid in al zijn genegenheden.” (Dordtse leerregels hfdst.3:1)

Tegenstemmen

Werd het dan niet opgemerkt welke verschrikkelijke ontwikkelingen de Verlichting bracht? Jazeker! In het kielzog van de Verlichting kwam het Reveil. Dit was een internationale ervaring van de christelijke kerk. Binnen Nederland wordt Willem Bilderdijk wel de vader ervan genoemd. En hij zag haarscherp wat er van zou worden en heeft met alle kracht alarm geslagen. In tientallen gedichten heeft hij zich zeer scherp uitgesproken tegen de nieuwe ontwikkelingen in zijn tijd. In het merendeel van zijn honderden gedichten was zijn onvrede wel te herkennen over de aanhang van de Verlichting. Volgende gedicht getuigt van zijn afkeer daarvoor en laat tevens zien hoe profetisch hij sprak over de komende tijd wanneer de Verlichting door zou zetten.

Bedrieglijk Vrijheidsspook, uit Vrijheids moord geteeld,
 Blanketselschoon gedrocht, maar naakt, afschuwlijk beeld,
 In Frankrijks gruwelpoel by 't moordrot opgetogen ;
 Getroeteld door 't Verraad, gevoedsterd door de Logen;
 Die, onbeschaamde boel, u opdringt, strookt en vleit,
 En 't hoerenlokaas met verleidende armen spreidt,
 Die d' arglooze, onbedacht gevangen in uw strikken,
 By de eerste omhelzing-zelv in uwen school verstikken!
 Vaar voort, verraderes, begoochel en vervoer;
 Omslinger volk by volk in uw verwarrend snoer;
 En kleve aan 't doodlijk lijn van uw vergifte kussen
 Wie aan uw vloekbre borst zijn dartlen brand wil blusschen!
 Volhard! keer Kerk en Throon met woeste dolheid om,
 En eigen u deze aard als wettig eigendom.
 De vloek, die op haar rust, heeft ze u ten prooi gelaten,

En de Afgrond juicht u toe op 't puin der Burgerstaten ,
 Van gruwlen zonder eind verzaad noch afgemat,
 En plassende in het bloed dat God in 't aanzicht spat.
 Schuimbekkend snort ge heen in blindgeholde woede,
 Geteisterd en genoopt door de u onzichtbre roede
 Die de Engel van 't verderf doet wanken in zijn vuist,
 Terwijl hy 't leem der aard in 's Hemels wraak vergruist.
 Ga, trap de deugd op 't hart, schroei Godsdienst en geweten.
 In d' ijzren boezem toe, en sleep de Helsche keten
 In naam van Vrijheid, met de aan een gespannen Moord
 En Eedbreuk en Geweld en al 't afgrijss'lijkst, voort.
 Doem de onschuld van het hart; ontwortel plicht en zeden;
 Verzaak des Heilands bloed voor Heidnen spoorloosheden;
 En recht uw outers¹² op aan d' afgod in uw borst,
 Waar heete Heerschenszucht naar zelfverdelging dorst,
 Met opstand, krijg, en haat, en onverzoenbaar wrokken,
 Om de Almacht, die zy vreest, ten zetel af te schokken!
 Zwaai Redens fakkel, zwart van pikdamp, stout in 't rond,
 En sluit uw oog voor 't licht der heldre middagstond
 Dat van Gods aanschijn gloort en uitstraalt; om in 't donker
 Te tuimlen naar een vonk van scheemrend schijngeflonker!
 Breek 't juk der Godheid, en verbrijzel wie 't erkent!
 't Verloren Menschdom raast, en wil niet dan ellend'.
 Maar 't wil ze blinkende, en in 't dartelende spelen
 Verkiest het dolheids zweep voor zachte wetgareelen.
 't Moet schittren, ruischen; en, met namen opgetooid,
 Wordt 's afgronds slangenhuid met purper overplooid,
 En 't doodlijk addresspog met leeggevaste magen
 Voor voedende akkervrucht en bronmelk ingeslagen,
 En 't hart verkankerd door een reddingloos verderf!
 Mijn God, waar berg ik my! Is dit der Vaadren erf?¹³

En hoe duidelijk zag hij dat zijn tijdgenoten die zich bezighielden met de nieuwe politiek en allerhande bewegingen die zich sterk maakten voor de Verlichting, dat zij zich overgaven aan de Overste dezer wereld?

Wie, wie kan 't aanzien hoe ge als slaven
 Wordt opgeleid ten spel van 't Helse vloekgespan,
 Om hongrend in 't gareel te draven
 Van d' op den wareldthron zich zeetlenden tyran!¹⁴

Hij heeft echter buitengewoon veel tegenstand gehad tegen het geluid dat hij voortbracht, en zij die de toenmalige macht in handen hadden, hebben er alles aan gedaan om zijn stem te versmoren in en om het land. Zelfs de toenmalige kerk kon met hem niet overweg. En het is inderdaad zo gegaan, dat na een eeuw geconcludeerd kon worden: de Verlichting ging door en Bilderdijk's stem zweeg. Maar zijn woorden staan er nog, zoals ook van andere profeten! En

¹² Outers = altaren

¹³ 'Het Vrijheidsspook Dezes Tijds', Dichtwerken, XIII, pag. 298-299

¹⁴ 'Nieuwe Wijsheid', Dichtwerken, XIV, pag. 171

daar zal de kerk het mee moeten doen, totdat de tijd er is dat het openbaar zal worden en duidelijk voor de mens.

Izaäk Da Costa liet zich in die tijd ook horen. Een belangrijk document wat hij toen publiceerde was: 'Bezwaren tegen de geest der eeuw' (1823). Een citaat hieruit wat gaat over één van de principes (en pijlers) van de democratie is zeker de moeite waard om hier weer te geven. Hij toont hier aan dat de publieke opinie, dus datgene wat onze regering vandaag de dag vormt, niet goed is.

“De publieke opinie der aarde bespote den rechtvaardigen Noach; en de zonen der menschen, verzonken in ongeloof en wellust, hielden zijne openbaringen voor dweepery, waarmede men zich vrolijk maakte, doch die men te wijs was om in ernst van eenig gewicht te beschouwen. De zondvloed kwam en oordeelde tussen éénen en velen.

De publieke opinie in Sodom en Gomorra was aan de aller afschuwlijkste ontucht overgegeven, en de tijdschriften van die steden (indien zy, gelijk thands, de tolken wilden wezen van het algemeen volksgevoelen) hadden het den ouderwetsen Loth zeer kwalijk genomen, dat hij het voor zijn deur vergaderde volk met de uitlevering van zijne hemelsche gasten niet te wille stond.

De publieke opinie der Joden in de woestijn hield het daarvoor, dat het hun veel beter geweest ware door Jehova's hand niet verlost te zijn, maar in Egypte te zijn gebleven, dan op Zijne Genade te betrouwen; en het was diezelfde publieke opinie, die God telken reize verzocht, die de oprichting van het gouden Kalf vorderde, en, bij ieder niet terstond voldaan verlangen, met den weldadigen God zijner Vaderen twistede, en Zijne wegen verliet.

Het was de publieke opinie, die de Profeten in Jeruzalem steenigde en doodde, om dat zy niet hare tolken wilde zijn, maar die van de God de Waarheid, door wien zy gezond waren.

Het was de publieke opinie, die in Maria's Gezegenden Zoon, den Zaligmaker en Messias van Israëel weigerde te erkennen, om dat Hy niet was, gelijk zij Hem wilden zien, en gelijk hare aardsche denkbeelden Hem aan de verbeelding hadden voorgesteld.

Of verkiest men voorbeelden uit de heidenen? Het was de publieke opinie van het beschaafde Gemeenebest van Athene, die haar redder Miltiades in de gevangenis liet om komen, die Aristides verbande, die Socrates ter dood veroordeelde; het was de publieke opinie die te Rome den verrader en kindermoorder Brutus byviel, en Rome onder het ondraaglijk juk der patricische dwingelanden bracht.

Het was ten allen tijde en overal de publieke opinie, die, aan haar zelven overgelaten, alle kwaad berokkende, alle ongerechtigheid lief had, schijnbare verdienste huldigde, waarachtige nederige braafheid, eerlijkheid, rechtschapenheid, en godsdienstigheid miskende, vervolgde, mishandelde. Dit is een feit, zoo onwedersprekelijk als bedroevend voor den hoogmoed dezer eeuw. Doch het blijft eene waarheid, wat men er ook tegen moge hebben. En waar van dan dit verschijnsel? De godsdienst zal het ons verklaren. Het is omdat de mensch uit zijn staat van rechtheid is vervallen, het is omdat het gedichtsel van 's menschen harte alleenlijk boos is, het is omdat het niet mogelijk is voor de mens zonder de allesvermogende en allesherstellende Goddelijke Genade recht te oordelen, recht te handelen, recht te willen. De menschelijke maatschappy kan derhalve niet door haar eigen gevoelens (al ware het mogelijk die zoogenaamde publieke opinie te kennen) bestierd worden, of, waar dit gebeurt, daar gebeurt onrecht, boosheid, godloosheid. Daarom moet zij bestierd worden van hooger hand, van God, door de machten welke God (het zij middelijk of onmiddelijk) boven zijne schepselen heeft gesteld. Deze moeten de publieke opinie leiden, zuiveren, heiligen; aan zichzelf overgelaten staat zy tegen de hemel op, en de maatschappy stort noodzakelijk in een onoverzienbaar verderf en kan aldus niet blijven bestaan.

En echter, o gruwel! is het in deze op verlichting zo hoogmoedige eeuw algemeen aangenomen (het geen onze voorouders sidderen zouden te hooren) dat de publieke opinie de richtsnoer behoort te zijn van de handelingen en voorzieningen der regeringen. De Vorsten moeten thands wetten maken, vrede of oorlog besluiten, strengheid of zachtheid gebruiken, naar mate het (niet de wel begrepen belangen van het volk, en daarover kan noch mag in de daad het volk-zelve oordelen) de geliefkoosde meeningen van zommige roemzuchtige woelgeesten of fortuinzoekers, wier gevaarlijke invloed de publieke opinie verleidt, verderft, en medesleept, gelieven voor te schrijven. Zoo mogen dan ook de leeraars van het Evangelie niet den Gekruisten Christus prediken, maar alleen dat weinige, hetwelk in zijne leer nog de eer heeft niet te zeer aan het gevoelig wijsgeerige oor der gezagvoerende vrijheidschreeuwers te mishagen. Van daar, dat zich ellendige dagbladen over bijna geheel Europa de macht aanmatigen om over de betrekkingen, de plichten, en de rechten van alle Vorsten en overheden meesterachtig en naar hunne altoos partydige en eenzijdige wijze van zien te beslissen; en het geen nog schreeuwer is, tegen de oproerige taal van zulke wezens die met gestreng behoorde te tuchtigen, huurt men met geld wederom andere dagbladschrijvers, niet om de waarheid en het recht der Overheden krachtadig te handhaven, niet om het ongelukkige volk te rug te brengen van de verschriklijke dwalingen, die de onbepaalde vrijheid van de drukpers in deze rampzalige tijden verspreidt en verkondigt maar om dezen of genen ministerielen maatregel of persoon te verdedigen en dat wel op grond wederom van hunne onderwerping aan de opgeworpen rechtbank der publieke opinie. Want niet het recht niet de innige wijsheid of billijkheid der zaak doet meer iets af ter beslissing, maar wel het geschreeuw van een verwaald volk, dat heden een Constitutionelen Koning wil, om hem morgen naar het schavot te brengen, en een dag later zijne zoogenaamde vertegenwoordigers den zelfden weg te doen gaan; om eindelijk, na stroomen van onschulddige bloed te hebben vergoten, de slaaf te worden van den eersten behendigen gelukzoeker, die, inwendig om de dwaasheden van het misleide volk lachende, daarin evenwel zoo lang deelt, tot dat hy zijn doel om het meester te worden van den burger en den burger en den mensch hem niet zullen beletten de aller afschuwelijkste dwinglandy te oefenen. Wy hebben het voorbeeld gezien. Men kan daar niet genoeg op te rug wijzen. Doch vruchteloos! Europa wil vrij zijn van God, van zijne Vorsten, en van zijne Wetten, wee haar, wanneer haar wil zal geschieden.”¹⁵

Dit spreken door Da Costa, deze ‘Bezwaren tegen de geest der eeuw’ is een zeer heldere uiteenzetting van de christelijke visie ten opzichte van de staatsrechtelijke ideeën die vandaag de dag actueel zijn. Mijn hartelijke wens is dat er jonge mensen begenadigd worden met diezelfde Geest waarmee ook Da Costa begenadigd was, en de moed nemen om deze geschiedenis te bestuderen en kennis nemen van dit uiterst belangrijk boekje.

Hoe belangrijk is het toch in deze tijd door deze Geest bestuurd te worden! Want het is het een of het ander: een tijdelijk leven onder de overste der wereld of een eeuwig leven onder de Overste der hemelen. Er is één God en die zendt Zijn Geest uit tot de mensen. Dat Die toch aangenomen wordt! Dit geeft pas echt verlichting, dit geeft Waarheid en Recht. Dit geeft Barmhartigheid en Genade. “De Heere nu is de Geest; en waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid.” (2Kor.3:17) De Heere geeft Zijn Geest tot kennis en verlichting. En niet de duivel. Jazeker, de overste der wereld zal vallen! Een zekere verwachting! Dat het spoedig gebeure! De grote Koning heeft hem al overwonnen en wanneer Zijn tijd komt dan zal ook de val van de mens blijken en openbaar worden in de wereld. Dan zal Hij de mens en Zijn rijk oprichten en Hij zal heersen over de gehele aarde. (Ps.72)

¹⁵ Bezwaren tegen de Geest der eeuw, mr. I. Da Costa, 1823

Verder was er in de lijn van de Nederlandse gereformeerden Groen van Prinsterer die duidelijk en heftig ageerde tegen de nieuwe (staats)revolutie die de Verlichting teweeg bracht, zoals eerder genoemd. Hij was een stuk gematigder over de exclusief-monarchale gevoelens van zijn grote leraar Bilderdijk en gaf een actieve sturing aan de toenmalige politiek. Maar niet alleen binnen Nederland en binnen de gereformeerde traditie waren er waarschuwend stemmen te horen van laat ik maar zeggen conservatieve wetenschappers. Vooral ook in Engeland was er een krachtige weerspraak te horen, in het bijzonder van Burke. In zijn ‘Appeal from the new and the old Whigs’ beschrijft hij de ware en valse vrijheid, respectievelijk de vrijheid waarvan Willem III beschermer was en de vrijheid waarvan de jakobijnen¹⁶ voorstander waren, in een verhandeling over de Franse omwenteling, waarin hij de banvloek uitsprak over hetgeen als zegen toegejuicht werd. Verder deed hij een opmerkelijke uitspraak toen hij in gezelschap was met Pitt en enkele anderen. Burke sprak over het propagandisme van de revolutie. Pitt zei: “Engeland en zijn constitutie zijn veilig tot de dag des oordeels.” “Ja”, zei Burke snel, “maar waar ik bang voor ben is de dag waarop men geen oordeel meer heeft.”

Verder zijn namen te noemen als de Duitser van Gentz, de (katholieke) Fransmannen de Bonald, de Maistre en de Lamennais die de Franse Revolutie scherp bestreden.¹⁷ Maar helaas, al dezen werden steeds maar weer genegeerd, men *wilde* hun woorden niet horen. De Bonald zei: “De Revolutie is begonnen met de Verklaring van de Rechten van de Mens, zij zal pas eindigen met de verklaring van de rechten Gods.”

De overste dezer wereld

De antichrist zou heersen in de laatste dagen. Zoals in het begin al gezegd is: (Joh.14:30) “Ik zal niet meer veel met u spreken; want de overste dezer wereld komt, en heeft aan Mij niets”. Na Jezus’ kruisiging werd de overste dezer wereld machtig. De antichrist betekent zoveel als de tegenpool van Christus, de Messias, de Gezalfde. Een gezalfde is iemand die door de mensen (eigenlijk God) is aangesteld tot heerser of machthebber. Nu hebben de ‘kinderen der mensen’ allemaal een natuurlijke aanleg om een machthebber aan te stellen. Het droevig punt is echter dat we niet de aanleg hebben om Jezus aan te stellen als machthebber. Men ziet de mens als koning maar niet God waarvan die mens de macht krijgt. De Heilige Geest is nodig om aan ander beginsel in het hart van de mens te leggen. “Doch gij hebt de zalving van den Heilige en gij weet alle dingen.” (1Joh.2:20) Dit zegt Johannes wanneer hij spreekt over de antichrist. Gezalfde betekent in de bijbel dat men het ambt van koningschap ontvangt. Dat werd door mensen gedaan, maar evenzeer werd daar ook een geestelijk zalving mee beoogt. Het ligt voor de hand dat Johannes hier de zalving van de Heilige plaatst tegenover de zalving van de antichrist. De zalving van de Heilige is geheel bijzonder in haar aart want ze is uit God en bevat derhalve geen leugen. (1Joh.2:27) Geheel anders is het met het koningschap van de mens, of de zalving van de antichrist. De mens in zichzelf is een leugenaar van aart en de duivel of de overste van de antichrist(ten) is de ‘leugenaar van den beginne’. (Joh.8:44) Daarom zal de waarheid en de rechtvaardigheid komen uit de Heilige en de leugen het onrecht uit de antiheilige of antigezalfde.

Terecht wordt de paus als antichrist genoemd. Zelfs dé antichrist. De geschiedenis heeft dit genoeg bewezen. Maar er is meer. Mohammed is ook een machtsmiddel van de overste dezer wereld. Al deze door mensen aangestelde machten hebben één ding duidelijk gemeen en worden daaraan gekend: het zijn leugenaars. Zo is ook onze Westerse macht ontstaan. Uit

¹⁶ Spreekwoordelijk. De jakobijnen vormden een partij (1789, Parijs) die uiterste democratie en meest volstreckte gelijkheid voorstond.

¹⁷ Ongeloof en Revolutie, mr. Groen van Prinsterer, 1847, uitg. Wever, 1976, blz.34-38

leugen, door leugen en tot leugen. Al deze machten krijgen (hoe droevig) mandaat van de slechte harten van de mensen. Slechts het ware geloof strijd tegen deze wereldse machten. Als het slechte hart dan zo geneigd is om menselijke machten te zalven, in hoeverre is dan ook onze kerk of gemeente schuldig geworden aan het miskennen van de macht van Christus? Ja, ik geloof vast dat de antichristus vast en zeker staat te midden van al onze kerken, moskeeën en synagogen.

Totdat deze macht zal breken door de Geest des Heeren. Dit is ook de ervaring van het volk van God. Zij zijn (geestelijk) nieuwgeboren schepselen met een nieuw beginsel die de eer zoeken van de ware Messias en Zijn macht erkennen.

Deze uitstorting van de Geest des Heeren heeft in de wereld twee zichtbare tekenen: men begrijpt elkaar ineens onderling want men spreekt de waarheid, in welke taal dan ook. En men schenkt elkaar de wereldse zaken omdat de belangen ineens ergens anders liggen. Bovendien ziet men de macht ineens duidelijk bij de Christus liggen. God is Rechter, Die beslist. Dat betekent resp. Waarheid en begrip, andere Economische belangen en andere Strategische belangen.

Volgens de profetieën zal de macht van de overste der wereld verdwijnen. Daarbij zal het machtsbolwerk van de mensen in fasen maar gestaag en zeker afgebroken worden. Daarbij zal de Boze geweldig te keer gaan, wetende dat zijn tijd erop zit. Waarop de ware Messias openbaar wordt.

De mens

Maar nu staat de Mens daar. In zijn eigen natuurstaat. Pronkende met zichzelf en zijn geluk (Dan.8:24), als een koningin in haar weelde (Openb.18:7). Maar zijn val is nabij. Hoogmoed komt voor de val (Pred.16:18), duisternis was er over de afgrond voordat het ware licht geschapen werd (Gen.1:2,3). De mens is door zijn zonden in een doodstaat gekomen voordat de verlossende Levendmaker komt (Rom.6:11, Joh.5:21). De Mens die daar staat heeft de ware levendmakende Geest nodig. Dan zal hij erkennen de enige God en de ware Messias en Zaligmaker Jezus. Maar zolang dat niet gebeurd staat hij daar, treffend beschreven door de apostel Petrus (2Petr.2:12-19) waar hij een profetische beschrijving geeft: “Maar deze, als onredelijke dieren, die de natuur volgen, en voortgebracht zijn om gevangen en gedood te worden, dewijl zij lasteren, hetgeen zij niet verstaan, zullen in hun verdorvenheid verdorven worden; en zullen verkrijgen het loon der ongerechtigheid, als die de dagelijkse weelde hun vermaak achten, zijnde vlekken en smetten, en zijn weelderig in hun bedriegerijen, als zij in de maaltijden met u zijn; hebbende de ogen vol overspel, en die niet ophouden van zondigen; verlokken de onvaste zielen, hebbende het hart geoefend in gierigheid, kinderen der vervloeking; die den rechten weg verlaten hebbende, zijn verdwaald, en volgen den weg van Balaam, den zoon van Bosor, die het loon der ongerechtigheid liefgehad heeft; maar hij heeft de bestraffing zijner ongerechtigheid gehad; want het jukdragende stomme dier, sprekende met mensenstem, heeft des profeten dwaasheid verhinderd. Deze zijn waterloze fonteinen, wolken van een draaiwind gedreven, denwelken de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid bewaard wordt. Want zij, zeer opgeblazene ijdelheid sprekende, verlokken, door de begeerlijkheden des vleses en door ontuchtigheden, degenen, die waarlijk ontvloten waren van degenen, die in dwaling wandelen; belovende hun vrijheid, daar zijzelf dienstknechten zijn der verdorvenheid; want van wien iemand overwonnen is, dien is hij ook tot een dienstknecht gemaakt.” Hier beschrijft hij deze mensen, maar zegt ook duidelijk wat zij *doen*, namelijk: vrijheid beloven. En dit terwijl zij slaven zijn van hun eigen vervallen natuurlijke toestand. Nee, dat geeft geen vrijheid, er is wat anders nodig: bekering en gebed. “Opdat de God van onzen Heere Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve den Geest der wijsheid en der openbaring in Zijn kennis; Namelijk verlichte ogen uws verstands, opdat gij

moogt weten, welke zij de hoop van Zijn roeping, en welke de rijkdom zij der heerlijkheid van Zijn erfenis in de heiligen; En welke de uitnemende grootheid Zijner kracht zij aan ons, die geloven, naar de werking der sterkte Zijner macht, Die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt; en heeft Hem gezet tot Zijn rechterhand in den hemel; Verre boven alle overheid, en macht, en kracht, en heerschappij, en allen naam, die genaamd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomst; En heeft alle dingen Zijn voeten onderworpen, en heeft Hem der Gemeente gegeven tot een Hoofd boven alle dingen...(Ef.1:17-22) Hem tot Koning dat is vrijheid en zaligheid. Bovendien zal dit een rechtvaardige en vreedzame samenleving brengen. Zijn Geest zal dit volbrengen.

Hoe is de realiteit van vandaag nu te begrijpen in de wetenschap dat God de Rechter is en Bestuurder alle dingen? Die heerst over alle schepselen? O, dan moet diepe eerbied ons bedekken en een heilig ontzag in ons zijn. Want hoe groot is Hij en hoe hoog zijn Zijn wegen? Dat is voor ons onbevattelijk! Hij is de oneindige Majesteit, de allerhoogste Heerlijkheid. Zijn oordeel is Recht en Barmhartigheid. Maar hij is nabij diegenen die Hem vrezen, wat het is hun God. Heilig is Zijn Naam, Hij is Koning en tienduizenden maal tienduizenden engelen dienen Hem. Hij regeert de aarde door Zijn hand en Hij zendt Zijn gediensstige geesten uit met opdrachten voor de mensen. Ja daar is een heilige hiërarchie. De engel Michaël is een van de eerste vorsten. (Dan.10:13) Hij stond de Heilige Man bij, tegenover de koning van Perzië, die Daniël te kennen gaf de heerschappij van de staten der aarde totdat Zijn rijk aanbrak, waarbij diezelfde Michaël op zal staan ten strijd om de kinderen van het heilige volk te beschermen. (Dan.12:1, Openb.12:7) Tot aan de tijd van de voleinding van de wereld, waarvan Henoch geprofeteerd heeft: “Ziet, de Heere is gekomen met Zijn vele duizenden heiligen; om gericht te houden tegen allen en te straffen alle goddelozen onder hen.” (Jud.:14-15) Zijn wil geschiedde in de hemel alzo ook op de aarde. Ondanks alle menselijk pogen op aarde is Hij het die de regie voert. Hij bepaald de wet en is de hoogste Rechter zoals er staat: “Want de HEERE is onze Rechter, de HEERE is onze Wetgever, de HEERE is onze Koning. Hij zal ons behouden.” (Jes.33:22) Maar de regering van de waarachtige Messias geschiedt “niet door kracht noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden.” (Zach.4:6) Hij heeft macht over het hart van de mens.

Het Oosten

We hebben nu een ontwikkeling omschreven die zich hoofdzakelijk afspeelt in het Westen. Toch zijn daar de andere wereldgodsdiensten of beschouwingen niet los van te zien. Met de verklaring in 1948 van de Universele rechten van de mens, geven de wereldburgers te kennen door haar algemene bondgenootschappen dat zij een uniform gebaar maken naar elkaar. De machtsfactor van de staten die ligt in de economische- en strategische belangen, vordert een min of meer noodgedwongen participatie in deze universele afspraken. Vandaar dat de mensenrechten ook in de Arabische staten worden onderschreven, althans naar de buitenwereld toe. En ook zo in het jodendom. Een zeer belangrijk aspect in de ontwikkeling van de wereldstaten en het komen tot universele afspraken, is de geschiedenis c.q. ontwikkeling van de moslimstaten en hun islamitische wetgeving. Want zij zijn de enige staten die hun wetgeving volledig baseren op de Openbaring.¹⁸ De westerse staten hebben vanuit hun joods/christelijke achtergrond weliswaar ook veel vanuit de Openbaring geërfd, maar zij hebben dit nu totaal afgeschreven. Laten we het idee van de Openbaring eens beschrijven aan de hand van de praktijk van de moslims. Het geheel bijzondere van de

¹⁸ Met de Openbaring bedoel ik de tegenpool van de menselijke ontwikkeling of ‘De Rede’, nl. de openbaring van God. (Als een statisch gegeven, de Canon.) Zowel Joden, Christenen als Moslims hebben deze en leven ernaar. Het behelst de rechten en de zingeving van het menselijk leven.

openbaring is dat het een geschrift is dat van God afkomstig is. De drie wereldgodsdiensten zijn daar gelijk in. De Joden kennen de Tenach met het belangrijkste de wetgeving door Mozes beschreven, de christenen hebben daarbij nog het Nieuwe Testament en de moslims hebben de overlevering van Abraham en Izaäk die voltooid is door de overleveringen van Mohammed en beschreven zijn in de Koran. Deze Koran biedt alles wat nodig is voor de wetgeving. De moslimstaten hebben een wet zowel als een juridische macht en een uitvoerende macht die op de koran is gebaseerd. Het bijzondere van de werking van deze machtsstructuur is dat de burgers zich bewust zijn van hun plichten en rechten ten aanzien van God. Ook de bestuurders zijn zich daarvan bewust. Maar een heel bijzondere plaats nemen de geestelijken in. Deze interpreteren namelijk de wet, of het geschreven woord. Dit is dan ook de meest zwakke schakel in de samenleving. Want waar hier gedwaald wordt, of erger, bewust gekozen wordt voor een bepaalde interpretatie om te beantwoorden aan de doelstellingen van een bepaald bewind, daar gaat het hele land volgen. Zodadelijk meer over deze negatieve kant. Een ander gegeven is dit. De burger gaat een Verbond aan met zijn (allerhoogste) Wetgever. Want als hij namelijk deze Wetgever als zodanig ziet, dan accepteert hij de wet en voert hem ook uit, onder de toezegging dat hij het ook met alles eens is. Want hij ziet daarin de exclusief zuivere geopenbaarde Waarheid en stemt dat toe, wetende dat God geen andere waarheid toelaat want dat is leugen. Met andere woorden: hier is een overeenkomst tussen God en de mens tot stand gekomen. Zeer kernachtig heeft God dit door Mozes tot het volk Israël gezegd: Doe dit en gij zult leven. Waarop het volk antwoordde: ja wij zullen dit doen. (Ex.24:3, Lev.18:5) Een andere benaming van de motivatie van de mens om te leven onder Gods wetgeving is de ‘schuld van de zingeving’, zoals Marcel Gauchet¹⁹ dat noemt: *ik ben schuldenaar in de ware zin des woords, omdat ik mijn bestaan in handen leg van een gezag, dat een gids wordt en waaraan ik beloof te gehoorzamen. Ik verinnerlijk de geboden van de gids, ik gehoorzaam aan zijn macht, zoals die wordt uitgeoefend binnen de grenzen van de zin die hij mij openbaart in zijn hoedanigheid van gezag.* Dit alles is gebaseerd op gezag en liefdevolle gehoorzaamheid. In wezen is hier geen verschil met het jodendom en het christendom. De islamitische staten zijn wel de enige die zich in dit opzicht trouw aan de Koran houden.²⁰

Maar er is natuurlijk een zwakke schakel aanwezig en dat is de Mens. Daar staat hij weer. Maar nu roemende in zijn God en niet wetende dat hij de duivel meer eerbiedigt dan de Openbaring. Want zijn beweegredenen zijn nu eenmaal van nature snel slecht en vooral bij dit soort mensen uitgaande naar macht. Vandaar dat er een bewind aan de macht kan komen dat een verwoestende uitwerking heeft op de burgers. Omdat zij de Openbaring verkeert leest en uitlegt aan het volk. En wat zal nu standhouden? De rechtstaat die gegrond is op de openbaring van de enige waarachtige God de Schepper van de mens die zijn schepsel leert en onderhoud, die zal het sterkste staan. Israël is ons tot voorbeeld. Glorieuze dynasties zoals onder Salomo, fatale dictatorschappen zoals onder Achab, en toch blijft het volk overleven en hoewel lang weg, staat de staat er weer sinds 1948. Eveneens is dit volk tot voorbeeld met haar geestelijke macht. De dramatische gebeurtenis van de dood van Jezus omdat Hij zou dwalen, terwijl Hij ‘de zieken genas en doden opwekte’ en zich gewillig onderwierp aan de bestaande machten zowel de keizerlijke als de religieuze. Het gaat steeds mis. Ook in het westen ging het faliekant mis met de geestelijke macht van de paus die het gezag kreeg over de wereldlijke (keizerlijke) macht. En de kerken van de Reformatie hebben ook altijd de keizerlijke of koninklijke macht willen controleren door vast te houden aan de privilege op het geestelijk gezag dat de legitimering van het gezag vormde.²¹ Hier zien we dat de mens

¹⁹ Franse filosoof, geb.1938

²⁰ De nieuwe staat Israël (sinds 1948) is een seculiere staat. Daarom zijn er nog veel orthodoxe Joden die deze staat niet erkennen als de staat Israël zoals hij zou moeten zijn, nl. een theocratische rechtstaat.

²¹ Islam in Discussie, Mohammed Arkoun, 1992, blz.30

faalt en valt. Maar God blijft de Machtige, Dezelfde en Hij zal de uitkomst geven. Daar ligt dan toekomst voor de op de Openbaring gebaseerde religies en bewinden. Want God regeert.

Het is dan ook nu de meest grote uitdaging van EU om samen te gaan werken met Turkije als vrij gematigde moslimstaat. Want hier komen twee verschillende culturen samen die toch raakvlakken zullen blijken te hebben, als er maar gezien wordt op de godsdienstige culturele historie van beider bestaan. Hoe dit zal moeten is mij een raadsel bedenkende dat daar totaal aan voorbij gegaan wordt door zowel politici als de wetenschappelijke onderzoeken. Wat dat betreft begrijpen de westerse wetenschappers de oosterse islamitische wetenschappers voor geen meter. Dit stelt historicus-filosoof Mohammed Arkoun.²² Maar ze kunnen elkaar wel *gaan* begrijpen. Als er maar een kritische maar eerlijke discussie gevoerd wordt. Want het is hoop ik voor velen duidelijk dat sinds 11 september 2001 de gebreken openbaar komen van met name het westen, maar ook van de moslimcultuur.

En dan Nederland. Dit is een bijzonder land. Wij hebben al veel meegemaakt als staat. Karel de Grote, Willem van Orange, calvinistische ideeën in een Europese staatscultuur en een eigen ontwikkeling van de monarchie onder de Franse Revolutie en nu de bijzondere ontwikkelingen in de verregaande democratie en de daarbij behorende beginselen als vrijheid van meningsuiting e.d. Dit alles is een internationaal interessant studieobject. Holland is eerder een keer een voorbeeld geweest voor Europa en de wereld. Toen de periode van Nadere Reformatie aanbrak waren er bijzonder veel godvrezende wijze mannen in Nederland. En ook dit stuk geschiedenis is van grote waarde geweest voor de christelijke kerk. Men sprak er internationaal over dat God wel met deze mensen moest zijn, gezien de bijzondere overwinningen die gepaard gingen met vele wonderen. Men leze het boek van Abraham van der Velde, 'De Wonderen des Allerhoogsten'. De almachtige God was in de strijd voor de Hollanders. En nu? Hij heeft ons overgegeven aan onszelf. Orange wordt bijna alleen op de voetbalvelden gezien, spel en vermaak dat is in. Maar de wezenlijke dingen? Wat zijn we dan toch ver afgeweken van dit alles. Maar er is grote verwachting! Want de Heere laat nooit zomaar zijn volk, zijn Mens alleen. Hij zal erop terugkomen. En de geschiedenis laat Verlossing zien. Hij zal de gevallen ondersteunen en de gebogenen oprichten. (ps.145:13) Want Zijn verbond duurt in eeuwigheid. Ook de Hollanders hebben ooit een verbond opgericht met de enige God, de Schepper van hemel en aarde, Die de mens schiep naar Zijn beeld. In zijn val en opstanding blijft Hij de Schepper, de Heere, de Geprezenen, Die aan Zijn eer zal komen met Zijn schepsel. Hij breekt af, maar richt ook op! Ja, Nederlanders, grijp moed! Hij brengt mensen op de knieën en zendt Zijn Geest uit tot Zijn heerlijkheid, want Hij zal geprezen worden door een ontelbare schare mensen! Want Hij zoekt Zondaren te verlossen (1Tim.1:15) en diegenen die Zijn Naam zoeken zullen niet beschaamd worden. (Ps.25:3)

Nieuwe ontwikkeling

Wat zien we nu heden gebeuren. Het proces van Secularisering vindt een kering door de ontwikkelingen van de Islam. De zo hoog geprezen Liberalisering, een proces dat sinds de Verlichting gestaag voortgang kreeg, wordt nu aan banden gelegd door de Islam. Het Socialisme en de Democratie krijgen ernstige mankementen door de Islam. Want de "halve waarheid" zoals Da Costa dat zegt over de islam, is tenminste nog een halve waarheid. Want de moslims dienen wél een enige God en erkennen Zijn macht, die in alles doorwerkt. Deze macht hebben alle bovengenoemde ideeën verworpen. Alle westerse Christelijke ideeën zijn doelbewust structureel stap voor stap volledig uitgeroeid. Juist omdat zij zichzelf de macht

²² Islam in Discussie, hfdst.1

heeft toegekend kon God daarbij niet bestaan. Deze vermetelheid (van een volk) is nooit eerder in de geschiedenis voorgekomen. Altijd was er een Godsbesef in haar algemeenheid hoe dat er ook uitzag. Alleen voor de Zondvloed, daarom werden ze verdaan.

Wat houdt het eigenlijk in als men de Goddelijke macht geheel aan de kant schuift en de mens volledig autonoom verklaart? Dan neemt men als ik het zo mag zeggen Gods beeld of de resten van Gods beeld uit de mens weg en daarbij de macht en het gezag. Daarmee zal dan de hiërarchische structuur vervallen die de uitvoerende macht en daarmee de gehele samenleving in stand houdt. Het gezag, het respect en daarmee de burgerlijke gehoorzaamheid zal vervallen. Het zal dan echter niet zo zijn dat er een volledig vacuüm ontstaan zal en een anarchie. Want God Zelf verordineert machten. Hij stelt regeringen aan, hetzij goed of kwaad. Het is trouwens ondenkbaar om machten helemaal uit te sluiten, want de mens is als een machthebber geschapen. (Gen.1:28, Ps.8, Ps.82:6) Wil men dan toch vrij zijn van alles, “geen God en geen Meester”, dan roept men noodzakelijk een andere macht in het leven die dat bewerkstelligd. Zo wordt er bijvoorbeeld nu gesproken over “De democratie”. Hier is de democratie een zelfstandige entiteit geworden die gebruikt wordt door de (liberale) politici om hun ideeën er doorheen te duwen door ervoor te zorgen om (door mooie woorden en campagnes) gekozen te worden om te regeren. Dit is een zeer zwakke macht, want deze staat of valt bij de gebrekkige stem van het volk. Maar hoe dan ook, het is een macht waaronder wij leven. En nu heeft zij macht door het grote draagvlak van de gemeenschap. Het Westen heeft deze keus van regering uitdrukkelijk gemaakt en zodoende heeft men het gezagsdragerschap van God verworpen. Daarbij verdwijnt het ontzag voor de heldere ge- en verboden en voor diegenen die zichzelf opwerpen als gezagsdrager. In ons land kunnen we duidelijk zien dat de meeste jeugd inmiddels al geen spetter ontzag meer heeft voor zulke mensen. Het is ook niet echt. God geeft gezag aan diegene wie Hij wil. En het Westen en met name Nederland is zodoende inmiddels in een buitengewoon zwakke toestand gekomen. Alleen al de praktische zaken, want: hoe zal men een volk leiden zonder gezag? Dan wordt het ieder voor zich, dan neemt men zelf het heft in handen en zal het worden zoals er staat: “Wie God verlaat heeft smart op smart te vrezen.” (Ps.32:5 berijmd)

En dan komen onder deze omstandigheden de moslims voor de dag. Die hebben nog wel het “goddelijke” gezag in hun gelederen. Die hebben de hoogste gezagsdrager Allah met Zijn vertegenwoordigers zodat er één wet is die het volk samenbindt. Dit is tegenin de gedachtegang van de voorstanders van de Verlichting. Want deze dachten dat dit (samen met andere godsdiensten) wel over zou gaan. Er komt nu een ontzuivering. De Islam heeft een grote stap voor op het Westen wat dit aspect van de samenleving betreft. Want zij zijn veel krachtiger omdat zij leiders en profeten hebben die één God erkennen. Daarom staan ze dichter bij de waarheid dan het Westen. Dat geeft hen moed, zeker wanneer zij de gebreken zien van het grote Westen.

Door de Islam is er een ontwikkeling gekomen in onze samenleving en cultuur die het noodzakelijk maakt dat ons liberale en democratische gedachtegoed moet worden herzien. Het kan namelijk niet bestaan. Dit gedachtegoed is faliekant tegen de behoefte van de natuurstaat van de mens. Want die eist namelijk een wet en regelgeving waarbinnen ze kan leven; daarbuiten vergaat zij door haar eigen natuurlijke aanleg, want in de natuur is de dood machtig. Bovendien is de aard van de mens slecht. Zo heeft dan de natuurstaat van de mens binnen de wet en regelgeving een beter leven, zoals er staat: “doe dat (de wet) en gij zult leven.” (Lev.18:5)²³ Daarom hebben de moslims over het algemeen ook een beter geestelijk

²³ Ja, Mijn inzettingen en Mijn rechten zult gij houden; welk mens dezelve zal doen, die zal door dezelve leven; Ik ben de HEERE! (Lev.18:5)

of godsdienstig leven en een betere motivatie, omdat hun lichaam binnen hun wet en regelgeving gezonder functioneert. Hun doelstelling de wereld te doen laten komen tot de leer die ze voorstaan, wordt door hun geweten gesterkt ten aanzien van het Westen en wordt vergemakkelijkt door de zwakke opstelling van het Westen die berust op haar liberale en democratische opgebouwde staatsvorm. En dus staat hen de weg open om op een democratische manier de samenleving te manipuleren geheel legaal binnen de bestaande rechtsvorm.

Deze ontwikkeling veroorzaakt op zijn minst onrust binnen de zo lang vertrouwde moderne westerse beschaving. En dat is een goed teken. Want de Verlichting, de Revolutie tegen God, het Ongeloof, de Vrijheid en het Zelfbestuur hebben de openbaring in de hand gewerkt van de “Mens der zonde”, waarin die verschrikkelijke krachten zich manifesteren die verwoesting en dood tot gevolg hebben. En die logischerwijs vijandig zijn tegen de religies die waarheid bevatten inzonderheid tegen De Waarheid. Daarom keert de wet gelijke behandeling zich tegen de Christenen en Joden. En de vrijheid van meningsuiting die zelfs vervloekingen over Christendom en Islam uitbrengt, maar niet toelaat dat ook maar iemand iets kritisch zegt over die vrijheid. Wat een eenzijdige macht! Er is een fort opgebouwd dat Democratie heet en beschermd wordt uit man en macht met liberale en sociale gevoelens. En men zal en moet dit in stand houden, koste wat het kost. En de mens der zonde troont daar die er dan ook voor zorgt dat er geen recht meer gesproken wordt en leugentaal van mooie woorden laat horen. Maar in daden is zij niets dan onrecht. Dé Democratie die o.a. haar autoritaire ongeloof en dictatoriale vrijheid afdwingt van haar burgers. Waar men meer schelt op vreedzame gereformeerden dan op criminelen, ja waar zij liever staats- en maatschappijvriendelijke fundamentalisten genoemd worden waar men bang voor zou moeten zijn, dan te bedenken dat zij land en volk en staat gevormd hebben van Nederland vanaf de 16e eeuw. En dan de Islam. Laten de orthodoxe gereformeerden zich als een lam ter slachting leiden, de moslims daarentegen die het geloof in één God eveneens vasthouden laten niet zomaar over zich heen lopen. Zij protesteren met daadkracht. Hoewel hun uitwassen een manier gebruiken die niet goed is zoals terrorisme, zijn hun bedoelingen duidelijk en in zekere zin goed. Want zij strijden tegen die Mens der Zonde. En zie hier, nu zijn zij het die de verandering op gang brengen. Gaat nu ‘De vrijheid’ en ‘De democratie’ zoals men die wil zien, het verliezen? Dat dan De Waarheid er voor in de plaats mag komen en spoedig. Want het reeds deels ontstane vacuüm is gevaarlijk. Dan is een zekere vorm van anarchie niet uitgesloten. Maar gezien de huidige ontwikkelingen zal dat ook niet zomaar totaal ontstaan. De islam tikt ons op de vingers. Dat we het verstaan mogen. God gebruikt zo het ene volk tegen het andere om tot Zijn doel te komen. Want vrijheid en democratie hebben ook haar goede dingen. Zo is Nederland als het ware ontstaan door de vrijheid van Godsdienst en dictators zijn gevallen door de (soms opgelegde) democratie. Maar nu wijst de islam ons op ons gebrek. Namelijk Gods-erkenning.

En toch staat ondanks dat de wereld er in haar huidige toestand zo slecht niet voor. Want machten verdwijnen. En dat zodat de macht van Christus openbaar kan komen. Ook de middelen daartoe zijn beschikbaar. De publieke opinie is gemakkelijk wereldwijd te beïnvloeden en de macht van de media kan zo ten dienste van God staan. Een geestelijke opwekking kan zich gemakkelijk wereldwijd verspreiden. En, de democratie beschouwende; mij dunkt dat we een prachtige structuur hebben, maar we gebruiken het kennelijk verkeerd. **Het ergste wat er kan gebeuren, is gebeurd: God weggedaan! Daar is geen goedkoop oordeel op gevolgd: de vreselijke Godsverlating! Door eigen schuld. Hij zal terug moeten komen. Pas dan zal het gezag en de geestelijke macht weer terugkomen. Dan zal men in vrede en gerust leven, in de openbaring van Jezus, de Koning, Priester en Profet. In**

politiek opzicht hebben we de Koning hard nodig, in geestelijk opzicht hebben we de Priester hard nodig en in staatkundig-strategisch en maatschappelijk opzicht hebben we de Profeet hard nodig.

Gerechtigheid

En als we de rechten dan beschouwen van de mens, dan moeten we concluderen dat deze gegrond zijn op het idee dat de mens van nature slecht is. Niet dat al die rechten dan per definitie slecht zijn, maar het is hierdoor wel zo dat een gedeelte van die rechten zeker mank gaat. Bovendien, en dat is een heel belangrijk punt, deze rechten zijn ten opzichte van een ander mens. Waarbij het dan ook gelijke rechten zijn. Maar we moeten wel bedenken dat er veel hogere rechten zijn, namelijk bij God. De rechten van de mens kunnen hier nooit los van worden gezien. Integendeel, het is hiermee zo verstrengeld dat er geen mogelijkheid bestaat dat dit los van elkaar gezien kan worden. Want het hogere Goddelijke recht werkt vanuit de hemel door tot in de mens, beest en natuur. Hierdoor hebben mensen gelijke rechten op leven, maar is de één ziek en de ander gezond. Ze hebben gelijke rechten op welvaart, maar zo zijn er rijke en arme. Dit omdat de rechten ten opzichte van *de mens* zijn, maar ten opzichte van *God* heeft de mens deze rechten niet. Want God is heilig en kent geen onrecht. De mens daarentegen is onheilig en *doet* onrecht. Dit geeft dat de mens ten opzichte van God geen rechten heeft. Want hij wordt door de goede God veroordeelt omdat de mens slecht is. Of op zijn minst gezegd, omdat hij maar het kleinste iets heeft wat niet goed is in hem. Er is maar één mens die goed is en dat is de Messias, Jezus. Het is de wonderlijke God Zelf Die door opoffering het recht op leven weer geeft aan de mens. Door de zondeval heeft de mens als rechtvaardig oordeel de dood als straf gekregen. Vandaar dat elk mens sterft. Maar door de offerande en de opstanding van Jezus krijgt een mens door Goddelijke toepassing daarvan het leven. En wanneer die toepassing daar is, namelijk in de bekering, dan ervaart die mens een wederopstanding, waardoor men alsdan ziet wat de val van de mens inhoudt. Die wederopstanding is een nieuw leven uit God. Zoekt men zelf persoonlijke opbouw in welk een professie dan ook, het einde daarvan is de val. En al hetgeen wat blijft bestaan, als bv. wetenschappelijke ontdekkingen, is en blijft ten dienste van het Godsrijk wat in de wereld de waarheid vestigt. Men kan hoogstens de naam krijgen voor een verdienste, maar voor het persoonlijke (wat de mens uitmaakt) is het van belang of men toebehoort aan dat Godsrijk, want dat is eeuwig, geheiligd en waarachtig. Het menselijke wat blijft bestaan is uit God. En de mens die uit God is, is nieuw. Want deze is uit God geboren. En hieruit, uit deze mens, uit dit Godsvolk komt het ware Recht openbaar. Het ware Recht wat éérs door de Bijbel openbaar is geworden. De Openbaring van God in geschrift met de geestelijke werking van God in de mens, laat het ware recht tevoorschijn komen. En wie zijn wij dan om dit te begrijpen? Want het wordt door de wereld niet gekend. (1Joh.3:1) Ook diegenen die de nieuwe mens kennen, zullen deze pretenderen dat zij het ware recht volkomen kennen? Want ook hier zal een interpretatie gegeven worden van de schriftelijke wet, de tora of de bijbel. En wie oordeelt er dan recht? Wie is volmaakt? Zo blijft dan over dat de oude mens valt en de nieuwe mens zal opstaan, staan én blijven staan in Jezus de Messias, in God de Schepper van de mens. God Zelf zal daarvoor zorgen. Vaak zoals blijkt in de geschiedenis middelijkerwijs, door de mens te sturen, hem te bewegen tot een keus, hem op zijn knieën te brengen en God te eren en zich te bekeren. Alzo ook in gemeenschappelijke zin. Door Zijn Geest volvoert Hij Zijn werk. Vaak met een zachte stilte als een wind waarvan men niet weet waar hij vandaan komt. (Joh.3:8) Maar het kan ook gebeuren in onmiddellijke zin zoals op de in het christendom zogenaamde eerste pinksterdag, het wekenfeest na het paasfeest van Jezus' offerande, waarop de Heilige Geest werd uitgestort op de Mens, zoals voorzeggd door de profeet Joël. Deze gebeurtenis kan gezien worden als een eerste vervulling van deze profetie, waarbij de

volkomen vervulling ons nog wacht wanneer de Joden zullen bekeerd worden. (Vergelijk Zach.12.) Dus er is zekere hoop en een onmiddellijke uitstorting van de Geest te verwachten. Want: ‘Niet door kracht noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden, zegt de Heere’ (Zach.4:6) Dan zal het recht in de wereld gebracht worden. Ook wat betreft de overste dezer wereld die de Mens tot ongerechtigheid brengt, geldt dat hij teniet gemaakt zal worden door de Geest des Heeren, zoals er staat: ‘En alsdan zal de ongerechtige geopenbaard worden, denwelken de Heere verdoen zal door den Geest Zijnsmonds, en te niet maken door de verschijning Zijner toekomst.’ (2Thess.2:8)

De wet zoals de openbaring die geeft volgens het jodendom bestaat uit de vijf boeken van Mozes (de Tora²⁴) met daarin als belangrijkste wetten de bekende tien geboden. Deze zijn terug te voeren op de twee belangrijkste geboden: Heb God lief met geheel uw hart en uw naaste als uzelf. (Matth.22:37-40) Dit is op liefde gebaseerd. En het ergste is wel dat dit nu tegenwoordig juist zo vaak gemist wordt. Als men de verklaring van de Rechten van de Mens zou moeten samenvatten zou dit luiden: Respect voor iedere mens.²⁵ Respect is heel wat anders dan liefde. Als er al liefde in voorkomt dan is het dat dit respect gebaseerd is op eigenliefde. Respect is goed op zichzelf en wanneer het samengaat met liefde, maar waar het enkel gebruikt wordt om de mens zelf maar een plaats te geven en om zijn eigen ego naar buiten te kunnen brengen, dan kan respect een vreemd leven gaan lijden. Men kan weliswaar liefde opbrengen voor een jongen (of zoon) die zich met criminaliteit bezighoudt, maar men moet natuurlijk geen respect hebben voor hem. Er is meer nodig dan alleen respect. En het is goed als dit ook gezocht wordt in een samenleving, maar er is dan wel een bepaalde motivatie nodig of ‘zin van het leven’ om gelijke lijnen te trekken in de wetgeving. Een mens is plichtig ten opzichte van God. Die plicht ligt verwoord in de volgende twee woorden die vaak voorkomen in de bijbel: recht en gerechtigheid. Laat ik het weergeven vanuit de profeet Jeremia. Hij schrijft: “Zo zegt de HEERE: Een wijze beroeme zich niet in zijn wijsheid, en de sterke beroeme zich niet in zijn sterkheid; een rijke beroeme zich niet in zijn rijkdom; Maar die zich beroemt, beroeme zich hierin, dat hij verstaat, en Mij kent, dat Ik de HEERE ben, doende weldadigheid, recht en gerechtigheid op de aarde, want in die dingen heb Ik lust, spreekt de HEERE.” (Jer.9:23-24) Hier worden deze twee woorden genoemd met overigens nog een derde belangrijke erbij, weldadigheid. De Hebreeuwse woorden die voor recht en gerechtigheid gebruikt worden zijn resp. *mishpat* en *tsedaka*. Het eerste staat voor de regelgeving, de wet en is van juridische aard. Met het tweede wordt voornamelijk bedoeld het *doen* van gerechtigheid in de vorm van sociale gerechtigheid door weldadigheid. Zoals bedoeld wordt in Micha 6:8 om “recht (*mishpat*) te doen, en weldadigheid (Hebr: *chesed*) lief te hebben, en ootmoedigheid te wandelen met uw God.” Paulus geeft de betekenis van dit woord weer in zijn brief aan Titus: “Dit is een getrouw woord en deze dingen wil ik dat gij ernstiglijk bevestigt, opdat degenen die aan God geloven, zorg dragen om goede werken voor te staan. Deze dingen zijn het die goed en nuttig zijn voor de mensen.” (Tit.3:8) Dit is het belangrijkste van de wet volgens de Heere Jezus. (Matth.23:23)

Is het dan met de juiste diplomatie en met de juiste rechten mogelijk een volk correct te leiden en staten juist te beheersen? Salomo met al zijn wijsheid verviel in zonde en zijn rijk scheurde. Juda heeft geprobeerd met een zo juist mogelijke diplomatiek zich staande te houden, maar het was steeds weer tevergeefs, het volk kwam in ballingschap terecht. De wijsheid van de mens blijkt steeds weer gebrekvol. Wie is wijs? Wat houdt stand? Het is zoals Bilderdijk zei in een profetie over Nederland:

²⁴ Tora betekent niet alleen wet, maar Leer, dat is Godsopenbaring.

²⁵ De Mens en zijn Rechten, prof.dr. B. Delfgauw, 1993, blz.51

Opgaan, blinken,
en verzinken,
Is het lot van ieder dag;
En wij allen
moeten vallen,
Wie haar licht bestralen mag.

Of de kronen
Luister toonen,
Volken, Staten, bloeiend staan,
Langer stonde
duurt hun ronde,
Maar hun avond spoed toch aan.²⁶

Maar het Godsrijk zal bestaan in eeuwigheid. En dat hebben we te zoeken op de juiste manier, waarbij geldt: “De Wet²⁷ des HEEREN is volmaakt.” (Psalm 19) “Bekerende de ziel, ... verlichtende de ogen, enz.”

²⁶ Dichtwerken, Willem Bilderdijk, Deel 9, blz.117. In dit gedicht “Afscheid” sprak hij zijn positieve verwachting uit voor Nederland.

²⁷ Hebreeuws: de Tora, het Verbond.

Bijlage 1

Verklaring van de rechten van de mens en van de burger (Déclaration des droits de l'homme et du citoyen, 26 augustus 1789)

De afgevaardigden van het Franse volk, in nationale vergadering bijeengekomen, beschouwen het onbekend zijn met, het vergeten of minachten van de rechten van de mens als de enige oorzaken van het algemeen ongelukkig zijn en de verdorvenheid der regeringen; daarom hebben zij besloten om de natuurlijke, onvervreembare en heilige rechten van de mens in een plechtige verklaring uiteen te zetten, opdat de gehele samenleving altijd over deze verklaring zal kunnen beschikken en zich haar rechten en plichten voortdurend zal herinneren; opdat de handelingen van de wetgevende en uitvoerende macht op ieder ogenblik met het einddoel van alle politieke bepalingen vergeleken en zo beter gecontroleerd kunnen worden; opdat de op eenvoudige en onweerlegbare principes gegrondveste eisen van de burgers in de toekomst steeds op het in stand houden van de grondwet en het algemeen welzijn gericht mogen zijn.

Bijgevolg erkent en verklaart de nationale vergadering in aanwezigheid en onder bescherming van het Opperwezen, de volgende rechten van de mens en van de burger:

- 1 De mensen worden vrij en met gelijke rechten geboren en blijven dit. Maatschappelijke verschillen kunnen slechts op het algemeen welzijn gebaseerd worden.
- 2 Het doel van iedere politieke vereniging is het behoud van de natuurlijke en onvervreembare rechten van de mens; deze rechten zijn de vrijheid, het bezit, de veiligheid en het verzet tegen onderdrukking.
- 3 De oorsprong van iedere soevereiniteit ligt wezenlijk bij het volk. Geen instantie, geen individu kan gezag uitoefenen dat daar niet uitdrukkelijk uit voortkomt.
- 4 De vrijheid bestaat daaruit, alles te kunnen doen wat een ander niet schaadt. Zo heeft de uitoefening van de natuurlijke rechten van ieder mens alleen deze grenzen die aan de andere leden van de maatschappij het genot verzekeren van dezelfde rechten. Deze grenzen kunnen alleen bij wet vastgelegd worden.
- 5 De wet heeft slechts het recht handelingen te verbieden, die schadelijk zijn voor de maatschappij. Alles wat niet door de wet verboden is, kan niet worden verhinderd en niemand kan gedwongen worden te doen, wat de wet niet verordent.
- 6 De wet is de uitdrukking van de algemene wil. Alle burgers hebben het recht, persoonlijk of door hun vertegenwoordigers, aan haar totstandkoming mee te werken. Zij moet voor iedereen dezelfde zijn, hetzij ze beschermt, hetzij ze straft. Daar alle burgers in haar ogen gelijk zijn, kunnen zij in gelijke mate toegelaten worden tot alle waardigheden, plaatsen en openbare ambten volgens hun bekwaamheden en zonder ander onderscheid dan die van hun deugden en talenten.
- 7 Niemand kan beschuldigd, aangehouden of gevangen worden dan in bij de wet bepaalde gevallen en in de vormen, die zij heeft voorgeschreven. Ieder die daden naar willekeur nastreeft, bevordert, pleegt of laat plegen, moet gestraft worden; maar iedere burger die door een wet wordt opgeroepen of gevangen, moet ogenblikkelijk gehoorzamen; door weerstand te bieden maakt men zich schuldig.
- 8 De wet kan slechts strikte en weliswaar noodzakelijke straffen opleggen, en niemand kan gestraft worden dan door een wet die is vastgesteld en uitgevaardigd voorafgaand aan het delict en op wettige wijze toegepast.
- 9 Ieder mens wordt als onschuldig beschouwd tot wanneer hij schuldig wordt verklaard; daarom moet, indien zijn aanhouding onvermijdelijk is, ieder gebruik van geweld dat niet dient om de verdachte gevangen te nemen, van rechtswege streng onderdrukt worden.
- 10 Niemand mag vanwege zijn opvattingen, ook niet godsdienstige, worden lastig gevallen, in zoverre dat hun uiting de door de wet ingestelde openbare orde niet verstoort.
- 11 De vrije uitwisseling van gedachten en meningen is een van de meest kostbare rechten van de mens; iedere burger kan dus vrijelijk spreken, schrijven en drukken, behoudens en bij de wet omschreven gevallen, waarin hij van deze vrijheid misbruik maakt.
- 12 De waarborg van de rechten van de mens en van de burger vereisen een politiemacht; deze macht is dus ingesteld voor het voordeel van allen en niet voor het particulier gebruik van hen aan wie ze is toevertrouwd.
- 13 Voor het onderhouden van de politie en voor de uitgaven van de administratie is een algemene belasting noodzakelijk, zij moet gelijk worden verdeeld onder de burgers in verhouding van hun middelen.
- 14 De burgers hebben het recht zelf of door hun vertegenwoordigers de noodzaak van een openbare belasting te onderzoeken, haar goed te keuren, de aanwending ervan te controleren en haar onderdelen, grondslag, invordering en duur te bepalen.
- 15 De maatschappij heeft het recht rekenschap te vragen aan iedere openbare ambtenaar voor zijn bestuur.
- 16 Ieder maatschappij waarin de rechten niet gewaarborgd zijn, noch de scheiding der machten is vastgelegd, heeft geen grondwet.
- 17 Aangezien het eigendom een heilig en onschendbaar recht is, kan niemand ervan beroofd worden, tenzij de openbare noodzakelijkheid, wettelijk vastgesteld, dit vereist en onder voorwaarde van een rechtvaardige en van tevoren vast te stellen schadeloosstelling.

Voor volledige Franse tekst: <http://www.justice.gouv.fr/textfond/ddhc.htm>

Bijlage 2

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (1948)

Preambule

Overwegende, dat erkenning van de inherente waardigheid en van de gelijke en onvervreemdbare rechten van alle leden van de mensengemeenschap grondslag is voor de vrijheid, gerechtigheid en vrede in de wereld;

Overwegende, dat terzijdestelling van en minachting voor de rechten van de mens geleid hebben tot barbaarse handelingen, die het geweten van de mensheid geweld hebben aangedaan en dat de komst van een wereld, waarin de mensen vrijheid van meningsuiting en geloof zullen genieten, en vrij zullen zijn van vrees en gebrek, is verkondigd als het hoogste ideaal van iedere mens;

Overwegende, dat het van het grootste belang is, dat de rechten van de mens beschermd worden door de suprematie van het recht, opdat de mens niet gedwongen worde om in laatste instantie zijn toevlucht te nemen tot opstand tegen tirannie en onderdrukking;

Overwegende, dat het van het grootste belang is om de ontwikkeling van vriendschappelijke betrekkingen tussen de naties te bevorderen;

Overwegende, dat de volkeren van de Verenigde Naties in het Handvest hun vertrouwen in de fundamentele rechten van de mens, in de waardigheid en de waarde van de mens en in de gelijke rechten van mannen en vrouwen opnieuw hebben bevestigd, en besloten hebben om sociale vooruitgang en een hogere levensstandaard in groter vrijheid te bevorderen;

Overwegende, dat de Staten, welke Lid zijn van de Verenigde Naties, zich plechtig verbonden hebben om, in samenwerking met de Organisatie van de Verenigde Naties, overal de eerbied voor en inachtneming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden te bevorderen;

Overwegende, dat het van het grootste belang is voor de volledige nakoming van deze verbintenis, dat een ieder begrip hebbe voor deze rechten en vrijheden;

Op grond daarvan proclameert de Algemene Vergadering deze Universele Verklaring van de Rechten van de Mens als het gemeenschappelijk door alle volkeren en alle naties te bereiken ideaal, opdat ieder individu en elk orgaan van de gemeenschap, met deze verklaring voortdurend voor ogen, er naar zal streven door onderwijs en opvoeding de eerbied voor deze rechten en vrijheden te bevorderen, en door vooruitstrevende maatregelen, op nationaal en internationaal terrein, deze rechten algemeen en daadwerkelijk te doen erkennen en toepassen, zowel onder de volkeren van Staten die Lid van de Verenigde Naties zijn, zelf, als onder de volkeren van gebieden, die onder hun jurisdictie staan:

Artikel 1

Alle mensen worden vrij en gelijk in waardigheid en rechten geboren. Zij zijn begiftigd met verstand en geweten, en behoren zich jegens elkander in een geest van broederschap te gedragen.

Artikel 2

Een ieder heeft aanspraak op alle rechten en vrijheden, in deze Verklaring opgesomd, zonder enig onderscheid van welke aard ook, zoals ras, kleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale of maatschappelijke afkomst, eigendom, geboorte of andere status.

Verder zal geen onderscheid worden gemaakt naar de politieke, juridische of internationale status van het land of gebied, waartoe iemand behoort, onverschillig of het een onafhankelijk, trust-, of niet-zelfbesturend gebied betreft, dan wel of er een andere beperking van de soevereiniteit bestaat.

Artikel 3

Een ieder heeft het recht op leven, vrijheid en onschendbaarheid van zijn persoon.

Artikel 4

Niemand zal in slavernij of horigheid gehouden worden. Slavernij en slavenhandel in iedere vorm zijn verboden.

Artikel 5

Niemand zal onderworpen worden aan foltering, noch aan een wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing.

Artikel 6

Een ieder heeft, waar hij zich ook bevindt, het recht als persoon erkend te worden voor de wet.

Artikel 7

Allen zijn gelijk voor de wet en hebben zonder onderscheid aanspraak op gelijke bescherming door de wet. Allen hebben aanspraak op gelijke bescherming tegen iedere achterstelling in strijd met deze Verklaring en tegen iedere ophitsing tot een dergelijke achterstelling.

Artikel 8

Een ieder heeft recht op daadwerkelijke rechtshulp van bevoegde nationale rechterlijke instanties tegen handelingen, welke in strijd zijn met de grondrechten hem toegekend bij Grondwet of wet.

Artikel 9

Niemand zal onderworpen worden aan willekeurige arrestatie, detentie of verbanning.

Artikel 10

Een ieder heeft, in volle gelijkheid, recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak door een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie bij het vaststellen van zijn rechten en verplichtingen en bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolgning.

Artikel 11

1. Een ieder, die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd, heeft er recht op voor onschuldig gehouden te worden, totdat zijn schuld krachtens de wet bewezen wordt in een openbare rechtzitting, waarbij hem alle waarborgen, nodig voor zijn verdediging, zijn toegekend. 2. Niemand zal voor schuldig gehouden worden aan enig strafrechtelijk vergrijp op grond van enige handeling of enig verzuim, welke naar nationaal of internationaal recht geen strafrechtelijk vergrijp betekenden op het tijdstip, waarop de handeling of het verzuim begaan werd. Evenmin zal een zwaardere straf worden opgelegd dan die, welke ten tijde van het begaan van het strafbare feit van toepassing was.

Artikel 12

Niemand zal onderworpen worden aan willekeurige inmenging in zijn persoonlijke aangelegenheden, in zijn gezin, zijn tehuis of zijn briefwisseling, noch aan enige aantasting van zijn eer of goede naam. Tegen een dergelijke inmenging of aantasting heeft een ieder recht op bescherming door de wet.

Artikel 13

1. Een ieder heeft het recht zich vrijelijk te verplaatsen en te vertoeven binnen de grenzen van elke Staat. 2. Een ieder heeft het recht welk land ook, met inbegrip van het zijne, te verlaten en naar zijn land terug te keren.

Artikel 14

1. Een ieder heeft het recht om in andere landen asiel te zoeken en te genieten tegen vervolging. 2. Op dit recht kan geen beroep worden gedaan ingeval van strafvervolgingen wegens misdrijven van niet-politieke aard of handelingen in strijd met de doeleinden en beginselen van de Verenigde Naties.

Artikel 15

1. Een ieder heeft het recht op een nationaliteit. 2. Aan niemand mag willekeurig zijn nationaliteit worden ontnomen, noch het recht worden ontzegd om van nationaliteit te veranderen.

Artikel 16

1. Zonder enige beperking op grond van ras, nationaliteit of godsdienst, hebben mannen en vrouwen van huwbare leeftijd het recht om te huwen en een gezin te stichten. Zij hebben gelijke rechten wat het huwelijk betreft, tijdens het huwelijk en bij de ontbinding ervan. 2. Een huwelijk kan slechts worden gesloten met de vrije en volledige toestemming van de aanstaande echtgenoten. 3. Het gezin is de natuurlijke en fundamentele groepeerseenheid van de maatschappij en heeft recht op bescherming door de maatschappij en de Staat.

Artikel 17

1. Een ieder heeft recht op eigendom, hetzij alleen, hetzij tezamen met anderen. 2. Niemand mag willekeurig van zijn eigendom worden beroofd.

Artikel 18

Een ieder heeft recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst; dit recht omvat tevens de vrijheid om van godsdienst of overtuiging te veranderen, alsmede de vrijheid hetzij alleen, hetzij met anderen zowel in het openbaar als in zijn particuliere leven zijn godsdienst of overtuiging te belijden door het onderwijzen ervan, door de praktische toepassing, door eredienst en de inachtneming van de geboden en voorschriften.

Artikel 19

Een ieder heeft recht op vrijheid van mening en meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid om zonder inmenging een mening te koesteren en om door alle middelen en ongeacht grenzen inlichtingen en denkbeelden op te sporen, te ontvangen en door te geven.

Artikel 20

1. Een ieder heeft recht op vrijheid van vreedzame vereniging en vergadering. 2. Niemand mag worden gedwongen om tot een vereniging te behoren.

Artikel 21

1. Een ieder heeft het recht om deel te nemen aan het bestuur van zijn land, rechtstreeks of door middel van vrij gekozen vertegenwoordigers. 2. Een ieder heeft het recht om op voet van gelijkheid te worden toegelaten tot de overheidsdiensten van zijn land. 3. De wil van het volk zal de grondslag zijn van het gezag van de Regering; deze wil zal tot uiting komen in periodieke en eerlijke verkiezingen, die gehouden zullen worden krachtens algemeen en gelijkwaardig kiesrecht en bij geheime stemmingen of volgens een procedure, die evenzeer de vrijheid van de stemmen verzekert.

Artikel 22

Een ieder heeft als lid van de gemeenschap recht op maatschappelijke zekerheid en heeft er aanspraak op, dat door middel van nationale inspanning en internationale samenwerking, en overeenkomstig de organisatie en de hulpbronnen van de betreffende Staat, de economische, sociale en culturele rechten, die onmisbaar zijn voor zijn waardigheid en voor de vrije ontplooiing van zijn persoonlijkheid, verwezenlijkt worden.

Artikel 23

1. Een ieder heeft recht op arbeid, op vrije keuze van beroep, op rechtmatige en gunstige arbeidsvoorwaarden en op bescherming tegen werkloosheid. 2. Een ieder, zonder enige achterstelling, heeft recht op gelijk loon voor gelijke arbeid. 3. Een ieder, die arbeid verricht, heeft recht op een rechtvaardige en gunstige beloning, welke hem en zijn gezin een menswaardig bestaan verzekert, welke beloning zo nodig met andere middelen van sociale bescherming zal worden aangevuld. 4. Een ieder heeft het recht om vakverenigingen op te richten en zich daarbij aan te sluiten ter bescherming van zijn belangen.

Artikel 24

Een ieder heeft recht op rust en op eigen vrije tijd, met inbegrip van een redelijke beperking van de arbeidstijd, en op periodieke vakanties met behoud van loon.

Artikel 25

1. Een ieder heeft recht op een levensstandaard, die hoog genoeg is voor de gezondheid en het welzijn van zichzelf en zijn gezin, waaronder inbegrepen voeding, kleding, huisvesting en geneeskundige verzorging en de noodzakelijke sociale diensten, alsmede het recht op voorziening in geval van werkloosheid, ziekte, invaliditeit, overlijden van de echtgenoot, ouderdom of een ander gemis aan bestaansmiddelen, ontstaan ten gevolge van omstandigheden onafhankelijk van zijn wil. 2. Moeder en kind hebben recht op bijzondere zorg en bijstand. Alle kinderen, al dan niet wettig, zullen dezelfde sociale bescherming genieten.

Artikel 26

1. Een ieder heeft recht op onderwijs; het onderwijs zal kosteloos zijn, althans wat het lager en basisonderwijs betreft. Het lager onderwijs zal verplicht zijn. Ambachtsonderwijs en beroepsopleiding zullen algemeen beschikbaar worden gesteld. Hoger onderwijs zal openstaan voor een ieder, die daartoe de begaafdheid bezit. 2. Het onderwijs zal gericht zijn op de volle ontwikkeling van de menselijke persoonlijkheid en op de versterking van de eerbied voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Het zal het begrip, de verdraagzaamheid en de vriendschap onder alle naties, rassen of godsdienstige groepen bevorderen en het zal de werkzaamheden van de Verenigde Naties voor de handhaving van de vrede steunen. 3. Aan de ouders komt in de eerste plaats het recht toe om de soort van opvoeding en onderwijs te kiezen, welke aan hun kinderen zal worden gegeven.

Artikel 27

1. Een ieder heeft het recht om vrijelijk deel te nemen aan het culturele leven van de gemeenschap, om te genieten van kunst en om deel te hebben aan wetenschappelijke vooruitgang en de vruchten daarvan. 2. Een ieder heeft het recht op de bescherming van de geestelijke en materiële belangen, voortspruitende uit een wetenschappelijk, letterkundig of artistiek werk, dat hij heeft voortgebracht.

Artikel 28

Een ieder heeft recht op het bestaan van een zodanige maatschappelijke en internationale orde, dat de rechten en vrijheden, in deze Verklaring genoemd, daarin ten volle kunnen worden verwezenlijkt.

Artikel 29

1. Een ieder heeft plichten jegens de gemeenschap, zonder welke de vrije en volledige ontplooiing van zijn persoonlijkheid niet mogelijk is. 2. In de uitoefening van zijn rechten en vrijheden zal een ieder slechts onderworpen zijn aan die beperkingen, welke bij de wet zijn vastgesteld en wel uitsluitend ter verzekering van de onmisbare erkenning en eerbiediging van de rechten en vrijheden van anderen en om te voldoen aan de gerechtvaardigde eisen van de moraliteit, de openbare orde en het algemeen welzijn in een democratische gemeenschap. 3. Deze rechten en vrijheden mogen in geen geval worden uitgeoefend in strijd met de doeleinden en beginselen van de Verenigde Naties.

Artikel 30

Geen bepaling in deze Verklaring zal zodanig mogen worden uitgelegd, dat welke Staat, groep of persoon dan ook, daaraan enig recht kan ontnemen om iets te ondernemen of handelingen van welke aard ook te verrichten, die vernietiging van een van de rechten en vrijheden, in deze Verklaring genoemd, ten doel hebben.

bron: Verenigde Naties, originele Engelse versie: <http://www.un.org/Overview/rights.html>

Literatuurlijst

Algemene Bijbelse Encyclopedie	- Servire, Den Haag
Grondrechten	- P.W.C. Akkermans / C.J. Bax / L.F.M. Verhey, 1988
De overheid, Overzicht v/h Ned. staatsrecht	- Reinier de Winter, 1994
Constitutia: Politeia	- Plato, vert. G. Koolschijn
De Mens en zijn Rechten	- Prof.dr. Bernard Delfgauw, 1993
Dichtwerken van Bilderdijk	- mr. Willem Bilderdijk
Bezwaren tegen de geest de eeuw	- mr. Isaäk Da Costa
Ongeloof en Revolutie	- mr. Groen van Prinsterer, 1847, uitg. Wever, 1976
Groen en de grondwet	- verscheidene auteurs, 1998, uitg. Groen en Zoon
Islam in Discussie	- Mohammed Arkoun, 1992